

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) IX.

BUENOS AIRES, 14 DE ABRIL (APRILA) DE 1939

Núm. (Štev.) 116

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; Za pol leta 3.50.
Za drugo deželo 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Najboljše jamstvo za mir na naših mejah

Listi so polni vznemirljivih vesti iz Evrope, ki se je, po zadnjih poročilih, spremenila v "en sam vojni tabor" in čaka, kje bo počilo znamenje za nov in strašen oborožen spopad. Skoro vsak dan najdejo časopisni poročevalci kakšno novo državo, ki ji baje grozi napad totalitarnih sil; naštehi so jih doslej že večino z evropskega zemljevida, in seveda med njimi tudi Jugoslavijo. Zadnji dogodki, ki so se odigrali v Albaniji, so tudi med našimi ljudmi vzbudili razne skrbi, za kar ima nekaj zasluge v naši koloniji precej čitani Mario Mariani, ki že mesec dni spravlja v svojih člankih našo državo na drugi svet in misli, da bo z njo opravil v 24 urah, ko pride dan.

Mi tega ne mislimo, marveč smo trdno prepričani, da je vsak pesimizem v pogledu naše države neutemeljen.

Zakaj?

Ali se je položaj za Jugoslavijo bistveno spremenil s okupacijo Albanije, ki je dala povod za širjenje novih alarmantnih vesti? Položaj se bistveno ni spremenil. Italija si je že v pogodbi, ki jo je bila sklenila z Zogujem leta 1927, zagotovila pravico, da pošlje svoje čete čez Otrantsko ožino v škipetarsko deželo ter je sploh Albanijo tako navezala nase, da je tiranska vlada le za površnega opazovalca ostala neodvisna. Takrat, leta 1927, odnosi med Beogradom in Rimom niso bili najboljši in italijansko-albanska pogodba je seveda izzvala skrbi, ki so dovedle do ukrepov, kot jih je narekovalo računanje z možnostjo, da bi Italija utegnila uporabiti Albanijo kot operacijsko bazo proti naši državi. Možnost, na katero sedaj tako hrupno opozarjajo razni tolmači evropske situacije, je torej obstojala že celih dvanajst let in se ni pojavila šele sedaj, čez noč. Zato se mora človek čuditi onim pariškimi gospodom, ki so baje sedaj strašno razočarani, ker se Jugoslavija ni razburila radi okupacije Albanije po italijanskih četah. Poleg tega pa so danes odnosi med Italijo in Jugoslavijo drugačni nego so bili leta 1927. Naša država živi v korektnem sosedstvu z Italijo, katere vlada je smatrala za svojo dožnost predhodno opozoriti Beograd na dogodke, ki so se imeli odigrati. Tudi je rimska vlada kategorično zanikala vesti, da kuje načrte proti Jugoslaviji. Italijanski listi so celo razlagali, in to razlago je službeni rimski obveščevalni urad razposlal po vsem svetu, da je posredno prišlo do italijanske intervencije v Albaniji radi protijugoslovanskih naklepov, s katerimi se je baje ukvarjal kralj Zogu, po čemer je sklepati, da ima rimska vlada namen ohraniti sedanje odnose dobre brega sosedstva z Jugoslavijo.

Drugim povzročča skrbi Velika Nemčija. Seveda je danes položaj na severni meji naše države drugačen nego je bil pred priključitvijo Avstrije k Tretjemu rajhu. Med veliko nemško državo in našo deželo je bila prej mala avstrijska republika kakor mlajna blazinica, dočim mejimo sedaj na državo z 90 milijoni prebivalcev. Pa kdo ni računal z možnostjo in verjetnostjo, da bo prej ali slej prišlo do "Anschlusa"? Če se je kdo v tem pogledu vdajal nam, da se to ne bo zgodilo, so v Beogradu gotovo drugače mislili in temu primerno tudi poskrbeli za navezovanje čim boljših stikov z mogočnim sosedom. Ko so se te dni širile

Vojna pripravljenost v Evropi

VOJNE SE NE BO

Eden najboljših angleških časnikarjev ter poznavalec evropskih razmer, tako vsaj trdijo drugi o njem, lord Beaverbrook, je dejal, da zaenkrat še ne bo vojne v Evropi, ker se Hitler in Mussolini ne bosta kar tako odločila za resen spopad z Anglijo in Francijo, ki sta neprimerno boljše pripravljene za vojno nego Nemčija in Italija. Hitler in Mussolini da veda, da če bi se spuстила v odprto vojno z Anglijo in Francijo, da bi to pomenilo konec njihovih diktatur ter totalitarnih režimov. Na Združene države da pa se Anglija ne zanaša.

ALBANIJO ZA ŠPANIJO

Tako zgoraj omenjeni časnikar. V Londonu pa so se menda odločili, da če Mussolini takoj ne odpokliče svojih čet iz Španije in ne bo zagoto-

na španskem obrežju vključivši balearske otoke. Nemčija pa se utrjuje na Kanarskih otokih na Atlantiku.

Francoska vlada je poklicala v Pariz svojega poslanika pri Francovi vladi maršala Petaina, da bo podrobneje razložil, do katere točke misli Franco podpirati oziroma služiti Mussoliniju in Hitlerju. Vzeli bodo v pretres tudi pisanje Mussolinijevega "Giornale d'Italia", ki je sugestiral, da bi bila sedaj lepa priložnost za totalitarne države raztegniti svoj vpliv tudi na južnoameriške države ter zlasti dobiti v svoje roke panamski prekop.

NA AMERIŠKEM KONTINENTU

Pisanje prej omenjenega italijanskega lista je tudi v ameriških političnih in gospodarskih krogih vzbudilo veliko pozornost. Listi so pričeli s protipropagando in tudi velika politična zborovanja se predvidevajo. Vojaško bi prišlo v poštev Združene države severne Amerike ter Argentina, Brazil in Čile v Južni Ameriki, medtem ko Srednjeameriške države nimajo vojskega pomena. Zato bi se skušal fašizem najprej tam utrditi, kjer se nahaja tudi znani panamski prekop. Tega pa obe Ameriki ne bosta dovolili ter napovedujejo, da bosta svoje odnose, ki je bil prvi korak že storjen na zborovanju v Limi, le še bolj poglobili ter se pripravili za vsak slučaj. Zato so se pričele tudi velike južnoameriške države boljše oboroževati, pri čem-

er seveda nekateri orožni dobavitelji skušajo mastno zaslužiti, a so se državniki odločili, da bodo skušali vojno industrijo doma vpeljati.

FRANCIJA PRIPRAVLJENA

Francoska vlada se je odločila, da ne bo mirno gledala nadaljnega fašističnega prodiranja. Odločila je tajno mobilizacijo več letnikov ter je vsa maginotova črta v vojnem stanju, obenem pa je mornarica dobila ukaz, da zavzame pozicije na vseh strateških točkah na Sredozemskem morju in drugod ter naj čaka pripravljena. Zaen s francoskimi vojnimi ladjami so tudi angleške ladje zavzele isto bojno stališče, tako, da je na Sredozemskem morju prava pomorska vojna pripravljena.

Razumljivo je, da je tudi fran-

Jugosl. vojni minister gen. Nedić

vil neodvisnost Grške, bo Anglija stopila v vojaško zvezo z Grčijo in Turčijo ter bo angleško-italijanska pogodba, ki se nanaša na Sredozemsko morje, ostala brez veljave. Za protiuslugo pa bi Anglija priznala zasedbo Albanije. Mussolini je menda obljubil odpoklicati svoje vojske iz Španije enkrat pozneje če mu Anglije verjamejo ne vero.

Kot poročajo, ima Italija v Španiji 36.000 vojakov, Nemčija pa 8.000. Dospelo pa je zadnje čase spet nekaj novih čet. Italija se utrjuje na vseh važnih strateških točkah

Greg. Gafencu, rom. zun. minister

vesti, da zbirajo Nemci svoje čete ob naši severni meji, je berlinska vlada odločno protestirala in zadržala, da so docela izmišljena.

Za mnoge zagotovitve totalitarnih moči nič ne veljajo. Taki, vkljub vsem zagotovitvam iz Berlina in Rima, računajo z možnostjo in verjetnostjo napada na našo državo. In položaj se jim zdi nevaren, ker nobena od zapadnih velesil, ki obljublja pomoč Poljakom, Romunom, Grkom, Turkom itd., ne razlaga, da je pripravljena dati garancije tudi Jugoslaviji.

Recimo, da bi — cesar pa mi ne verjamemo — res prišlo do napada na našo državo. Ves jugoslovanski narod, od najbolj preprostega kmetiča pa do najvišjega predstavnika države, ve, da bo v takem slučaju branil svojo neodvisnost z junaško odločnostjo naroda, ki si je svojo svobodo priboril in ki jo zna ceniti. Napad na Jugoslavijo, naj pride od koderkoli, bi pomenil vojno drugačne sorte nego je upiranje razkrop-

ljenih albanskih skupin proti sedanji okupaciji. Bila bi to borba na življenje in smrt, v kateri bi Jugoslavija gotovo ne ostala sama, marveč bi, tudi brez predhodnih garancij, posegli vanjo zapadni velesili, če imajo v Londonu in Parizu res namen kaj storiti proti "gospodovanju nasilja v svetu". Če takega namena nimajo, bi pa predhodne francoske in angleške garancije Jugoslaviji prav tako nič ne zalegle, kakor niso Češkoslovaški, kateri so bile najbrž celo pogubne. V takšnem slučaju bi naš narod brez garancij, pač pa s svojo vojsko in z vsemi svojimi silami branil, kar je njegovog.

In ta odločna volja samoobrambe, s katero je prežet ves narod, je najboljša garancija za mir na naših mejah. Napad na našo državo bi pomenil iskro na tisti evropski sod smodnika, o katerem že dolga leta napovedujejo, da bo eksplodiral, a se njegove eksplozije prav gotovo boje tudi taki, ki jo na videz pripravljajo.

coska diplomacija živahno na delu. Zunanji minister Bonet je v stalnih stikih s poslaniki Rusije, Anglije, Združenih držav, Turčije, Grčije, Jugoslavije, Romunije in Poljske.

V Franciji so mnenja, dabo bodo čili udar napravil Mussolini iz Albanije s pomočjo Madžarske in Bolgarije proti Grčiji in Jugoslaviji, Hitlerjem od druge strani proti Poljski in Romuniji. V vseh treh slučajih da bo Francija priskočila ogroženim državam na pomoč.

ROMUNIJA V NEVARNOSTI

Romunska vlada je sporočila v Čondon, da če ji ne bodo zadržno obljubili pomoč, da se bo merala vdati nemškemu pritisku. Romunski zunanji minister se bo tedaj pogajal v Berlinu in je njegovo zadržanje odvisno od Anglije.

Angleški zunanji minister Halifax je vprašal zastopnika Rusije, kaj oni mislijo. Maiski je dejal, da predvsem Romunija ni Sovjetov nikoli prosila za kako vojaško pomoč, da pa bi bili pripravljene za vsako zvezo, če bi isto napravile tudi Francija in Anglija ter druge države, ki so ogrožene od fašizma.

Kot zatrjujejo, je Madžarska koncentrirala na romunski meji veliko število vojaštva, ki ima namen Romuniji vzeti svojo manjšino. Istotako da je tudi Bolgarija poslala svojo vojsko na zapadno romunsko mejo, ki ima namen zasesti Dobrudžo, kjer žive Bolgari. Nepotrjene vesti pa vedo celo povedati, da je Nemčija obljubila Bolgarski del Macedonije, ki je pod Grško in Jugoslavijo, če se ne bo dala premetiti od Anglije, ki se prizadeva, da bi jo pridobila na svojo stran.

GRČIJA SE BO BORILA

Predsednik Grčije Metaxas je izdal proglas na narod, naj bo pripravljen za boj. Obenem pa je grška vlada poslala svojo vojsko na albansko mejo ter je istočasno tudi svojo mornarico, ki je precej močna, pripravila za vsak slučaj. Grčija je tudi dovolila prosto luko vsem angleškim vojnim ednicam, v zameno pa bo Anglija poslala Grkom tristo letal ter večjo količino topov in drugega orožja, kar pa v Londonu zanikujejo.

Seveda je Italija po drugi strani pričela z velikimi pripravami v zavzetih albanskih pristaniščih ter je poslala močne oddelke svoje vojske tudi na dodekaneske otoke. Obenem pa zagotavlja, da nima namena nikogar več napasti.

SKRIVNOSTI JUGOSLAVIJE

Jugoslavijo se ta čas zelo pogosto imenuje, vendar je njeno stališče v tem političnem kaosu najbolj zagotvetno. Vlada je baje dala vpoklicati nekaj letnikov pod orožje ter je močno zastražila svoje meje, posebno na albanski strani. Iz Rima so bili baje že pred okupacijo Albanije obvestili beograjsko vlado, kaj bodo napravili in so za ceno nevtralnosti povabili Jugoslavijo del Albanije, Skadler, kar pa so v Beogradu veličavno odklonili. V Franciji se jezijo na jugoslovansko nevtralnost, a dejansko na pomoč pa doslej še niso šli nobeni državi, in sta jih Nemčija in Italija podvrgli nemoteno. Zato je očitno, da jugoslovanska vlada gleda predvsem na to, kako bi se skozi to politično krizo na najboljši način prerila. Nekateri poročevalci trdovratno vztrajajo, da sta se Hitler in Mussolini že odločila skupno z Madžarsko porazdeliti Jugoslavijo, če ne bo vse tako napravilo, kot bi onadva želela.

POLJSKA IN NEMČIJA

Nemški listi zelo ostro napadajo Poljsko, ker je šla iskati pomoči v London, ko ji ni bilo treba, kajti kar se ima zgoditi, da se bo vkljub temu zgodilo. Poljska da ne bo tako nespametna, saj je v njenem interesu, da ne bo ugodila nemškemu pogovoru: odstopitev Gdanskega, zboljšanje položaja nemške manjšine na Poljskem, in zgraditev avtomobilske ceste preko poljskega koridorja.

ITALIJA VPOKLICALA DVA LETNIKA

Italija je vpoklicala dva letnika in sicer prvi četrtletnik 1902 in ves letnik 1912. Če bo videl potrebo, je dejal Mussolini, da bo vpoklicel še nekater letnike. Sedaj ima pod orožjem okrog en milijon in pol vojakov.

RUSIJA MOLČI

O Rusiji se zelo malo govori, kot bi jo ne bilo. Znano je, da se posebno v Franciji precej trudijo, da bi izvlekli iz nje, kaj misli. Ruski zastopniki v Parizu in Londonu izjavljajo, da kadar bodo drugi vsi pripravljene, da njih ne bo treba čakati. Ruska vlada pa ne da nobene izjave. Dejali so samo, da če se jih kdo upa motiti, lahko poizkusi. Iz Turčije poročajo, da so poslali Rusi skozi Bosfor več vojnih ladij v Vladivostok. Iz Beograda pa poročajo, da je štirinajst ruskih vojnih ladij prispelo tudi v Grčijo.

ZAKLJUČEK

Vse zgleda, da sta se Nemčija in Italija odločili za postopno izvedbo svojih imperialističnih načrtov. Male države, računata, da bosta pola-

Argentinske vesti

SOLSKA LADJA "LA ARGENTINA"

Na šolski ladji "La Argentina", ki bo odplula na pončno potovanje v soboto, se je vršila v sredo slavnost, pri kateri je bila tej ladji izročena zastava, katero je daroval Círculo de Armas. Slavnosti je predsedoval državni predsednik dr. Ortiz. Navzoči so bili tudi ministri in mnogo drugih civilnih in vojaških oblasti.

PREBIVALSTVO KUPUJE POKVARJENA ŽIVILA

Brezvestni trgovci prodajajo ljudem dostikrat živila, ki so naravnost zdravju škodljiva. Da se to zlo kolikor mogoče prepreči, obiskujejo občinski pregledniki trgovine, restavracije in druge lokale v katerih se razpečavajo živila. Če najdejo kako pokvarjeno živilo, ga zaplenijo in trgovca kaznujejo. Te dni je izdala občinska kemična pisarna seznam teh trgovcev, pri katerih je našla tako pokvarjeno blago. Iz seznama je razvidno, da je bilo zaplenjenih največ različnih konzerv, čokolade in sladke mlečne omake (Dulce de Leche). Ljudje naj bodo torej previdni kadar kupujejo te stvari, posebno še ker te uživajo navadno otroci, ki imajo še slaboten želodec ter jim radi tega veliko prej škoduje kakor pa odraslim.

PRORAČUN ZA LETO 1940 ŽE PRIPRAVLJEN

Minister javnih del Alvarado je zaključil svoje delo o preračunu za 1940 leto ter projekt je v četrtek odposlal finančnemu ministrstvu.

PREISKAVA O DELOVANJU NEMCEV V ARGENTINI

Preiskovalne oblasti z veliko točnostjo in vno preiskujejo mogoče nakane Nemcev v tukajšnji državi. Do sedaj pa preiskava ni prinesla še nobenega pravega uspeha. Policija je izvršila že precej aretacij, toda pridržan v zaporu je samo glavni vodja nacistov Alfred Müller. Napravila je policija veliko hišnih pre-

goma eno za drugo spravila sporazumno pod svoje okrilje. Francija, Anglija in Rusija bi prišle na vrsto še le potem, na zadnje, ko bi bilo drugod vse opravljeno.

Če sta se Anglija in Francija odločili do takrat čakati, ne moremo vedeti. Računata pa z gotovostjo, da ko bi se oni na zunaj branili, bi jim na znotraj pa podjarmljeni narodi pomagali ter bi bila končna zmaga vsekakor na njihovi strani. A s to možnostjo najbrže tudi Rusi računajo, zato potrpežljivo čakajo.

Za velike demokracije pa bi bilo morda še najbolj priporočljivo, če bi se takoj odločile, če ni že malo kasno. In tudi za bodočnost evropskih narodov bi bilo bolje, če jih ne pritirajo do skrajnosti.

Pozor

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

PEVOVRSTNA

Restavracija, Bar in Pivnica

RIVERA 1999 vogal DORREGO U. T. 54 - 7461

Zračni prostori za društva, banke in svatbe z rezerviranimi prostori za družine
Kegljišče in kroglišče
Vsakovrstne jedi ob vsaki uri
Za društva dvorana brezplačno
Priporočila se lastnik
ANTON DEKLEVA

iskav, v katerih je zaplenila mnogo spisov, pisanih v nemščini. Ravno tako je izvršila preiskave v vseh sedežih društev, ki so bila na glasu, da so nacistična. Tudi pri teh je bilo zaplenjenih nebroj spisov in dokumentov, istotako pisanih v nemščini, katere zdaj prevajajo in pregledujejo. Kakor pišejo tukajšnji listi je veliko nacistov zbežalo, boječ se aretacije. Sploh pa ni gotovo, če so imeli Nemci res ta namen, katerega jim nekateri s tako vno pripisujejo. Policija in sploh državna oblast bi morala to, tako važno zadevo prej tajno in preiščeno preiskati, predno je začelo s tako javno preiskavo. Sicer se bo pa videlo, kaj bo prinesla nadaljna preiskava. V tej zadevi je nemško poslanstvo ponovno interveniralo.

SOCIALISTI IN LJUDSKA FRONTA

V torek se je sestel izvršni odbor tukajšnje socialistične stranke, da je razpravljala o predlogu stranke "Concentración Obrera", kateri stremi za tem, da bi se za volitve, ki se bodo vršile v marec prihodnjega leta združile vse tri delavske stranke: socialistična, delavska socialistična in Concentración Obrera. Ničesar odločilnega se ni sprejelo. Pač pa je iz debat razvidno, da bi bil mogoč skupen nastop, pri katerem bi se zamoglo pridobiti nekaj mandatov v manjšini, toda s stranko delavskih socialistov je skupen nastop nemogoč, češ da je to komunistična stranka in si je svoj današnji naslov vzela radi tega, da se lažje krije. Ta stranka pa mora dokazati, da nima stikov s komunistično stranko in da je zmožna samostojnega obstoja.

ŠPANSKI PARNIK "CABO SAN ANTONIO" ODPLUJE

Španski parnik Cabo San Antonio, ki je 2 leti ležal v tukajšnji vohah bo sedaj le smel zapustiti Argentino. Odplul bo 20. t. m. Na njem

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in vedno dobro elegantno oblečeni

Pridite v krojačnico "Gorica", kjer boste postreženi.

FRANC LEBAN
UL. WARNES 2191
(Nasproti postaje Paternal.)

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostor pripravljeni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 - La Paternal

Poslužujte se
PREVOZNEGA PODJETJA
"Expreso Gorizia"

Franc Lojk
VILLARROEL 1476
U. T. 54 - 5172 - 54 - 2094

odpotuje v panjo tudi ravnatelj lista "Correo de Galicia", José Leme.

KONGRES STAVBENIH DELAVCEV

V torek popoldne je začel v La Plati zbrovati I kongres Zveze stavbenih delavcev. Po pozdravnem govoru tajnika se je vršila volitev, pri kateri je bil izvoljen za predsednika Pedro Chiranti, za podpredsednika Bogdan Bukomanović, za tajnika pa Abraham Martignano, Francisco Vitali in Gregorio Novelli. Navzočih jebilo 56 delegatov, ki so zastopali 42 sindikatov iz province.

NARODNI DEMOKRATI ZMAGALI V MENDOZI

Pri nedeljskih volitvah, ki so se vršile v provinci Mendoza, za dopolnitev izpraznjenih poslanskih mest in občinskih svetovalcev, so narodni demokrati zmagali z veliko večino.

VOLITVE V SAN JUANU

Volitve, ki se bodo vršile 30. t. m. v San Juanu obetajo biti zelo hude. Prvotno se je mislilo, da bo opozicija razdeljena na več skupin, radi česar bi imela "concordancia" lahko delo. Sedaj pa se je dosegel popoln sporazum s temi skupinami. Združena opozicija je postavila listo Del Carril-Yañez. Razdelila si je ta opozicija tudi že mesta: radikali bi dobili 12, blokisti (Cantoni) 12, prenovljeni radikali 3 in socialisti 3 poslance.

Vest o skupnem nastopu je "concordanciste" jako presenetila.

PREVZETJE OBRTI

Naš znani rojak Peter Filipčić je prevzel pizarijo na Paternalu, vogal Warnes in Garmendia, katero vodi s prejšnjim lastnikom Justom Kraljem.

Vsem rojakom ju toplo priporočamo.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

OBIŠČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

kjer dobite najboljši "Paramus", obleke in obleke za ženske (Traje sastre)

GARMENDIA 4947

Bs. Aires, Paternal

PRIMERI

Vsi katoliški listi, med katerimi so seveda tudi slovenski, pišejo na ukaz iz Vatikana strupene članke proti sovjetski Rusiji. Za to so se bili odločili že tedaj, ko se sedanemu papežu in predletnemu nunciju v Berlinu ni bilo posrečilo napraviti konkordata z Rusijo. Potem pa se je Vatikan pridružil še znanemu protikomunističnemu paktu, ki ga tvorijo Italija, Nemčija, Japonska in sedaj še Madžarska in Španija.

Japonska ni katoliška. Kako postopa Hitler s katoličani, je tudi znano. Italija je pa prav te dni dokazala veliko krščansko ljubezen do bližnjega, ko je prav na veliki pitek, na dan, ko je umrl na križu oni, ki je oznanjal mir med narodi, z orožjem navalila na Albance, ki niso nikomur nič hudega storili. Prav tako je tudi današnja nacionalistična Španija popolnoma vredna svoje družbe. In nič bolje ni na Madžarskem, kjer nekaj magnatov poljubno izkorišča delavno ljudstvo.

Iz sovjetske Rusije, iz tiste brezbožne Rusije, ki je v pohujšanje vsemu svetu, tako vsaj skuša poleg fašističnega tudi katoliško časopisje dopovedati ljudstvu, pa poročajo te dni tole:

V Moskvi so na veliko noč vse veroizpovedi svobodno obhajale svoj verski praznik. V Moskvi je seveda sedaj na razpolago samo kakih dvanajst cerkev, medtem ko jih je bilo pred revolucijo čez tristo. Za vseh ni bilo prostora ob polnočnici v cerkvi, zato so mnogi ostali zunaj. Motil ni pobožnosti nihče. Protiverske organizacije so dobile ukaz, naj ne delajo protiverskih izgredev, a so smeli svobodno zborovati v svojih klubih ter govoriti potom radija, čemu smatrajo vero za opij ljudstva, kot je dejal Lenin. Kronist se dodaja, da so vse verske izpovedi smele svobodno prodajati vernikom: veliko nočni kruh. Mi pa bi dodali še, da smo tudi prav te dni čitali v neki italijanski komunistični reviji, ki izhaja v Parizu, da italijanski ko-

munisti želijo živeti v slogi z italijanskimi krščanskimi delavci.

Mnenja smo, kar potrjujejo tudi dokazi, da je mnogo več krščanske iskrenosti v Rusiji, Franciji in Meksiki, v takozvanih brezbožnih državah, kot pa v Italiji, Nemčiji in Španiji, ki se tako rade odevajo s plaščem krščanstva. V teh zadnjih državah pač vedo, da ima cerkev, če ne na vse, vsaj na mnoge ljudi še vedno velik vpliv, ki ga je pripravljena da odstopi oblastnikom za protiusluge, da s zaslepljenjem množice lažje dosežejo protikrščanski, protinarodni, protidelavski in sploh protiljudski namen. Kje so tu kaka krščanska, narodna in socialna načela, o katerih narodu ob vsaki priliki tako radi govorijo.

Pa se še dobijo, ki se jezijo na ljudstvo, če postaja uporno, če išče Boga, najvišjega ideala, brez onih posredovalcev, ki vsled lastne udobnosti nočejo pljunuti krivici in obraz, marveč posredno ali neposredno celo pomagajo ljudskim zatiralcem in tlačiteljem. Mar bi tako krščanstvo, kot je dandanes, osrečilo ruski narod? Mar je "krščanska" Italija osrečila Primorce, Abesince, Špance in sedaj Albance? Ne! Zato moramo Slovenci, Jugoslavo in sploh Slovani iskati jasnega obzorja, čistih načel, brez vseh, ki jim namen posvečuje sredstva.

Taka želja bolj in bolj prevladuje tudi v Jugoslaviji. V nekem dnevniku smo čitali: Pred vojno in tudi po vojni smo se Slovenci najraje šli klerikalce in svobodomiselce. Orel je bil garda prvih, Sokol pa drugih. Enkrat smo zmagali eni, drugič drugi in smo se menjali v veselju, ko smo lahko udrihali po premaganih. Ali bi ne bil čas, če bi šli vsi skupaj raje za Jugoslavijo, brez ozira vere ali strankarstva, za skupne interese nas vseh.

Tudi v izseljenstvu smo se šli v začetku našega priseljevanja nekake komuniste in narodnjake. Sedaj pa polagoma prehajamo do prepričanja, da borajbolje, če se brigamo za naše izseljence koristi; in da smo vedno bliže mnjenju, da so izseljenci pravzaprav načeloma vsi eno, brez ozira poklica in morebitne strankarske pripadnosti posameznika. Seveda smo še precej daleč do prave sloge, vendar je upanje, da bomo z nekoliko dobre volje vse nesmiselne ovire odstranili.

ZA KRATEK ČAS

Če bi držal besedo...

Zaljubljenec: "Za en sam vaš poljub, gospodična, bi rad umrl".
Dekle: "Hm, ko bi vedela, da bi besedo držali."

Udarec s trdim predmetom

Mešetar Jaka je prišel pred sodnika — zaradi težke telesne poškodbe.
"Ali priznavate, da ste natakarka Frica v gostilni N. s trdim predmetom udarili po glavi, ko vam je ta prinesel na mizo zrezek?"
"Priznavam, gospod sodnik."
"S čim ste ga udarili?"
"Z zrezkom, gospod sodnik."

PAZITE NA VAŠE KORISTI

zaupajoč nam Vaše

PRIHRANKE V HRANILNICO
DENARNE POŠILJKE VAŠI DRUŽINI
LADIJSKE PREVOZNE LISTKE (za domov in poklicne)

ker naša banka, Vaš star prijatelj, Vam nudi vedno
VSE NAJBOLJBOLJŠE POGOJE.

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Glavno ravnateljstvo: AMSTERDAM (Holandska)

CENTRALA:

Bme. MITRE 234

vogal 25 de Mayo.

FILIALKA:

CORRIENTES 1900

vogal Rio Bamba

Vesti iz organizacij

ŠOLSKA PRIREDITEV

Kakor je bilo že javljeno, se bo vršila v nedeljo 16. aprila ob 4. uri popolne v ulici Alsina 2832 velika šolska prireditev paternalnega šolskega društva. Spored te prireditve bo velik in izredno zanimiv. Nastopili bodo otroci paternalne šole z deklamacijami, igro in plesi. Šolski otroci z Dock Suda tudi z raznimi deklamacijami, istotako šolarji in šolarke iz Villa Devota. Na prireditvi bomo imeli priliko videti moški in ženski naraščaj, kakor tudi člane in članice Sokola Dock Sud-Boca, ki bodo izvajali razne proste in ritmične vaje. Bivše gojenke paternalne šole bodo izvajale kuplet in bajni ples vil. Društvo "Slovenski dom" pa bo s svojimi zbori zapelo več lepih pesmi. Poleg vsega tega bo pa še tudi bogat srečolov z dragocenimi dobitki in ples.

Ta prireditev smelo lahko trdimo, bo v vsakem oziru zadovoljila ne samo otroke in starše, ampak tudi vso mladino. Zato smo pa tudi trdno prepričani, da je ne bo družine, ki se ne bo te prireditve naših malih udeležila, brez posebnega tehtnega vzroka. Kakor tudi naših fantov in deklet.

Zatorej le vsi, ki slovensko in jugoslovansko čutite, pridite to nedeljo v Alsino št. 2832, da tako podprete in pomagate vzdrževati slovensko šolo na Paternalu. Povejte pa tudi svojim prijateljem, ki jim mogoče ni znano, da je prireditev ter povabite jih s seboj.

SLOVENSKA ŠOLA NA PATERNALU

Slovensko šolo na Paternalu obiskuje letos toliko otrok, da so postali prostori veliko premajhni. Šolsko društvo si bo moralo čimprej radi tega oskrbeti druge prostore. S tem pa se bodo stroški za vzdrževanje znatno povečali. Zato apeliramo na vse naše rojake in rojakinje, da se ob vsaki priliki spomnijo na našo šolo — zanjo prispevajo ter pridobivajo novih članov.

Postanite člani slovenske šole na Paternalu.

VELIKA PRIREDITEV V BERISSU

Jugoslovansko podporno društvo v Berissu bo priredilo v soboto 6. maja ob 9 uri zvečer veliko zabavo, na kateri bodo sodelovala vsa sokolska društva, torej tudi češkoslovaški Sokol iz Buenos Airesa in Villa Dominico.

Kdor bi se hotel iz mesta ali bližnje okolice peljati skupno s člani Sokola, naj to javi Sokolu Dock Sud - Boca, ulica 25 de Mayo 1484 Dock Sud. Vožnja tja in nazaj ter večerja stane samo 2.— pesa. Javiti je do 1. maja.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

PRVA

Slovenska vinarna

NA DOCK SUDU

V zalogi imam veliko izbiro najboljšega vina in raznih pičac Na željo klijentov dovažam na dom. — Cene zelo nizke. Priporoča se lastnik

ALOJZ ŠIRCA

Calle Mazzini 1479 -- Dock Sud

Z OBCNEGA ZBORA SLOV. OSNOVNE ŠOLE V VILLA DEVOTO

Dasiravno je bila slovenska šola v Devotu prva v Južni Ameriki, se ni razvila na isto višino, kot bi bilo želeli. Glavni vzrok bi morda bil, da se ni prišlo do potrebnega sporazuma med starši in društvi. Šele zadnje čase in sicer na pobudo odbora osnovne šole v Villa Devotu se je vršil v nedeljo, dne 9. aprila občni zbor, katerega se je vdeležilo lepo število naših rojakov, kakor tudi zastopnikov naših društev.

Po prečitanih pravil in pogodbe šole na eni, ter podpisanju od strani Gospodarskega podpornega društva Slovencev in D.K.D. Ljudskega odbora v Devotu ter S.P.D. Ivan Cankar v Savetri na drugi strani, se je praktično prišlo do sporazuma glevprašanja.

Po daljši debati gori imenovanih društev se je prešlo na volitve novega odbora. Izvoljeni so bili sledeči: Predsednik Franc Peinovič, podpredsednik Viktor Černič, tajnik Anton Lozej, blagajnik Rebek Karlo in gospodar Pičulin Ludvik. Pregledovalca računov: A. Lokar in A. Vrabc.

Novi odbor se je takoj lotil dela ter je odredil da se prične s poukom dne 17. aprila ob 3 uri pop.

Predsednik Peinovič, tajnik Lozej.

Dobitki za srečolov

Mnogi rojaki in rojakinje želijo darovati kak dobiček za srečkanje. Te prosimo, da nas telefonično obvestijo na Slov. dom (Tel. 59-3667), da se gre eventualno iskat, ali pa če morejo sami prinesiti do sobote v društvo ali pa v šolo. Če pa ni vse to mogoče, pa naj prinesejo v nedeljo kar na prireditev v Alsino 2832.

IZ ROSARIA

OTVORITEV SLOVENSKEGA DOMA

Da si SDD. "Triglav" v Rosariu gradi lastni društveni dom, ste že čitali v Slovenskem listu. O potrebi gospodarske osamosvojitve našega izseljenstva smo tudi že precej pisali in govorili že od samega začetka ustanovitve društva.

Besede so pričele postajati dejanja. Vkljub mnogim preizkušnjam, nasprotovanjem in drugim težkočam, je SDD. "Triglav" po devetih letih obstoja prišlo do lastnih prostorov.

Triglav ni samo najvišja gora Slovenije, marveč je "Triglav" tudi naše edino društvo v Rosariu, ki gradi svoj lastni Slovenski dom. Da se boste o tem vsi sami prepričali, pridite dne 23. aprila na otvoritev.

Ali ni mar ta dogodek nadvse važen in razveseljiv v zgodovini nas Slovencev v Rosariu, da si, kot se reče, postavimo lastno ognjišče, okrog katerega se bomo zbirali sedaj mi, pozneje pa tudi vsi oni, ki pridejo za nami.

V slogi je moč! Sloga jači, nesloga tlači, pravi pregovor. Zato pa ponovno kličemo in vabimo v naše vrste vse Slovence in Slovenke, da postanete člani in članice ter se poslužujete v društvu onega, za kar čutite največ veselja. Raje pozno kot nikoli, ker le na ta način in v skupnem prizadevanju bomo zamogli še kaj večjega in pozitivnega pokazati. Če bomo vsi napravili svojo dolžnost, tedaj jeuspeh zagotovljen.

Upamo, da smo vsi tega mnenja, da se naša naselbina kulturno in gosnodarsko čimvišje dvigne. V tem

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo vsak dan od 7. ure zvečer naprej; ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

PEVSKÉ VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRAMATIČNE VAJE: vsak ponedeljek in sredo.

GODBENE VAJE: vsak torek, četrtek in soboto.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-uri.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogličščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

STARŠI, ki želite, da bi se vaš sin ali hčerka, izučila v glasbi bodisi violine ali klavirja, prijavite jih v društvu.

Pouk brezplačen.

smislu bomo tudi delali. A tega brez dobre volje in razumevanja vseh ni mogoče povoljno doseči. Zato Slovencev v Rosariu, strnimo se!

Franc Mezgec, tajnik

DOMAČE VESTI

SMRTNA KOSA

Na veliko soboto je po kratki boleznini umrl naš rojak Ivan Vidič, star 40 let, doma iz Gorenjega Nekovega pri Kanalu na Goriškem. V Argentini je bival deset let. Tu zapušča ženo in mladoletno hčerko ter brata in več sorodnikov. Doma pa mater, brata in sestro, v Jugoslaviji pa tri brate.

Pogreb pokojnika se je vršil iz hiše žalosti na pokopališče v San Martinu pri Buenos Airesu. Družina Vidič se srčno zahvaljuje vsem, ki so ga pospremili na njega zadnji poti.

Naj mu bo lahka tuja zemlja. Preostalom pa naše sožalje!

ZALOSTNA VEST

V nedeljo 9. aprila je po kratki, a mučni boleznini umrla Cecilija Lukman roj. Seljak iz Bukovega pri I-driji. Tu v Argentini zapušča moža Rajmunda, doma iz Nabrežine in 4 še nedorasle otroke, od katerih je eden komaj star dober mesec. Rojaki, ki so obiskovali šolske prireditve, se bodo gotovo spominjali Lukmanovih fantov-korenjakov, ki so s svojo prikupljivostjo in junaškim nastopom vzbujali občo pozornost. Sedaj pa so ti fantiči naenkrat postali sirote, brezmatere. Težko izgubo matere pa jim nadomeščajo naše šolske sestre na Paternalu.

Pogreb drage pokojne se je vršil

v ponedeljek, katerega se je udeležilo veliko število rojakov in rojakinj.

Dobri materi naj bo lahka argentinska zemlja!

Prežalostnemu možu pa naše najiskrenejše sožalje!

ZAHVALA

Tem potom se vsem rojakom, ki so mi priskočili na pomoč za časa boleznini in smrti moje žene, srčno zahvaljujem. Preskrbeli ste dostojen pogreb ter jo v velikem številu pospremili na nje zadnji poti, kar mi je lajšalo mojo bridkost.

Med rojaki se je nabralo \$ 70.30, kar mi je bilo pošteno izročeno ter so nabirale pole na razpolago v uredništvu Slov. Lista.

Buenos Aires, 11. aprila 1939.

Rajmund Lukman.

CERKVENI VESTNIK

16. aprila ob 9. uri maša na Paternalu za Jožefa in Jožefo Stanta.

Molitve se opuste in ste povabljeni vsi ta dan na šolsko prireditev 21. aprila maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu.

Spoved za otroke bo v soboto 15. aprila od 13.30 do 15 ure.

Na belo nedeljo bo pa pri sveti maši ob 9 uri skupno sveto obhajilo, na katerega so povabljeni tudi starši. Prilika za spoved je najboljša v cerkvi sv. Jožefa v soboto zvečer od 16 ure dalje.

Veliko noč smo prav lepo obhajali. Na Avellanedi se je zbralo polna kapela ljudi in prav tako na Paternalu. Tudi popoldanska vdeležba je bila lepa. Popoldne smo določili v glavnem program proslave svetogorske 400 letnice.

Janez Hladnik

POZOR, ROJAKI V ROSARIU

Odbor S.D.D. "Triglav" vabi vse člane in prijatelje ter Slovence in sploh Jugoslovane

Na SVEČANO OTVORITEV lastnih društvenih prostorov

Slovenski dom

ki se bo vršila v nedeljo, dne 23. APRILA v ulici Gral. MITRE 3936 ob 11 uri dopoldne.

Otvoritev bo otvoril predsednik s primernim govorom.

Potem bo pa kosilo (asado).

Vstopnina prosta, vendar pa se bodo prostovoljni prispevki hvaležno sprejemali.

Vozila, ki vozijo v bližini društvenega doma: Omnibusi št. 50, 51, 52 in 54. — Tramvaji: 7. in 18. — V slučaju slabega vremena se bo otvoritev vršila nedeljo pozneje.

ODBOR

Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev v Villa Devoto

VABI

vse cenjene rojake na prireditev, katera se bo vršila v nedeljo, dne 23. APRILA 1939, ob 4 uri popoldne v društvenih prostorih, ulica SIMBRON 5148.

SPORED:

- 1) Otvoritev: GODBA.
- 2) J. Aljaž: NE ZVENI MI, meš. zbor.
- 3) J. Aljaž: OJ PLANINE, meš. zbor.
- 4) Davorin Jenko: ROJAKOM, moški zbor.
- 5) N. N.: DEKLAMACIJA.
- 6) Šaloigra: "DVE TETI"

Po končanem sporedu prosta zabava s plesom, bogat srečolov in dobro založen bufet. — Vstopnina: prostovoljni prispevki.

SVIRA SLOV. ORKESTER "TRIGLAV"

Za obilno vdeležbo se vlijudno priporoča

ODBOR

JUGOSLOVANSKO ŠOLSKO DRUŠTVO

SLOVENSKA ŠOLA NA PATERNALU

Priredi

16. APRILA T. L. ob 4 uri pop. v ulici ALSINA 2832 (blizu Plaza Once)

PRVO LETOSNJO ŠOLSKO PRIREDITEV

pri kateri sodelujejo tudi druge šole in organizacije.

Na sporedu:

DEKLAMACIJE

naših šolarjev s Paternala, z Dock Suda in iz Villa Devoto

ZBOESKO PETJE

moškega in mešanega zbora "Slovenskega Doma"

PROSTE IN SKUPINSKE VAJE

ženske in moške dece ter članov in članice Sokola Dock Sud - Boca

KUPLET, PLES IN PETJE

v prizorih "Ciganke", "Gospodične in dekleta" ter, na željo občinstva, "Mati in bolno dete".

IGROKAZ

"LENKINA PUNČKA", v katerem nastopajo najmlajši s Paternala.

Po sporedu:

PROSTA ZABAVA S PLESOM IN SREČOLOV.

SVIRA ORKESTER "SLOVENSKEGA DOMA"

VSTOENINA: Moški \$ 1.50

Ženske „ 1.00

Slovenci doma in po svetu

RAZMERE V IDRIJSKI OBČINI

Idrija, februarja 1939. — Po mnogih podeštatih, ki so od okupacije sem bolj ali manj neuspešno vodili občinske posle naše velike in z zadnjo priključitvijo okoliških krajev obširne občine, zavzema sedaj to mesto ing. Ricci, ki je obenem tudi ravnatelj idrijskega rudnika. Ing. Ricci se je kot podešta zelo slabo izkazal in je radi svojega malomarnega poslovanja vzbudil odpor celo pri veliki večini italijanskih priseljencev. Le malo jih je med njimi, ki ga skušajo upravičevati, češ, da se radi zaposlenosti pri rudniku ne more v toliki meri posvetiti občinskim zadevam, da bi bilo vsemu ugodeno. Toda četudi bi ta izgovor držal, vendar ne more opravičevati stanja, v katerega je občina zabredla pod sedanjim upravo. Če je sedanji podešta prezaposlen, zakaj ne odloži to mesto in zakaj merodajne oblasti ne imenujejo človeka, ki bi se lahko posvetil občinskim zadevam v toliki meri, kolikor to mesto zahteva. Idrija je predvsem delavsko mesto, ki terja predvsem veliko razumevanja in dela v socialnih vprašanjih, posebno glede preskrbe brezposelnih in onemoglih, katerih število se iz dneva v dan veča.

Beda, ki je Idrija nekdanj skoraj ni poznala, občutno raste ob veliki nezaposlenosti, skrajno nizkih plačah in dragini vseh življenjskih potrebščin. Idrijski rudnik, ki je še pred dobrimi desetimi leti zaposljal do 1.500 ljudi z razmeroma dobrimi plačami. Saj je rudar z akordnim delom lahko zaslužil do 500 lir mesečno, zaposluje danes komaj 500—600 oseb, všteto s priseljenci.

Ob znanem preganjanju političnega tajnika Mutte, kateremu gre za sluga za strašno redukcijo našega delavstva, se je kakih 300 rudarjev izselilo, največ v Jugoslavijo. Ostali reducirani delavci pa životarijo doma loveč priložnostne zasluge. Tako je v našem mestu brez stalnega zasluga najmanj 500 do 600 odraslih moških. Čudno se zdi, kako morejo ti ljudje sploh živeti. Toda v pojasnilo je treba omeniti, da je Idrija zelo skromen, da so rodbinske zveze zelo tesne ter ljudje do skrajnosti požrtvovalni. Na primer, od majhne pokojnine 250 lir, ki jih prejema rudarski upokojenec, ali jih zasluži zaposleni rudar, neredko živi 5 do 6 ljudi. Brez dvoma je tako življenje bedno, toda ljudje le upajo, da se bodo razmere kako spremenile. V zadnjem času je bilo nekaj brezposelnih sprejetih v labinski rudnik, kar se pa le malo pozna, ker so tudi tam omejili število naših ljudi in dali predvsem prednost državljanom iz starih pokrajin. Preko leta si marsikak brezposeln rudar preskrbi delo pri okoliških kmetih, nekateri dobe tudi zaposlitev pri javnih delih, toda z nastopom zime tudi teh možnosti ni več in tedaj je rudarska plača ali pokojnina spet edini vir preživljanja. Sramotno nizki zaslužek čipkaric skoro ni omembe vredne. Iz tega je jasno razvidno kako velike naloge bi se mogla lotiti idrijska občina, da bi eventualno s sodelovanjem rudnika in dežele omilila težko stanje nezaposlenih rudarjev z zaposlitvijo pri javnih delih ali s podporami.

Toda ing. Ricci razumevanja za te probleme nima. Občinske zadeve ga ne brigajo, a kritike ne prenese nobene, tudi od strani svojih rojakov ne. Če kdo od priseljenih pokazuje preveč zanimanja g. Ricci preskrbi kmalu za njegovo premostitev. Letošnja huda zima, ki je posebno hudo pritisnila v našem kotu, je dala občini lepo priložnost, da bi zaposlila nekaj najpotrebnejših s kidanjem snega, ki je tako na debelo zametel, kot ljudje že davno ne pomnijo. Mesčani so morali sredi mesta gati sneg do kolen, če so hoteli na delo ali po drugih opravkih in ves promet je bil ustavljen. Najzgodnejše vasi v našem kraju so imele ceste preorane in tudi po cesti iz Sv. Lucije—Idrija preko 1000 m visoke

črnovrške Gore, ki jo upravlja dežela, je bil promet z najtežjimi vozili mogoč, le v Idrijo od novega mostu dalje, je bil promet nemogoč in so vozovi obtičali v visokem snegu. A občina se za to ni zmenila, čeprav bi na stotine brezposelnih z veseljem prešlo za lopato, da bi zaslužilo nekaj lir. Pritožbe so bile brezuspešne.

Taka pritožba je bila naslovljena tudi na poveljnika idrijskega vojaškega okrožja (prezidija), ki se je o dejanskem stanju hotel osebno prepričati. Ko se je vračal nekega dne z avtom iz Dol nad Idrijo, kjer je bil na inspekciji z nekim generalom, je prišel tudi v mesto. Toda pod malim klančkom pri hotelu Didič je vozilo odpovedalo radi visokega snega. Ves razkačen se je poveljnik prezidija podal naravnost na dom podeštata Riccija kjer je nastalo tako prerekanje, da se je slišalo na cesto, kjer so ljudje radovedni postajali in z zadoščenjem poslušali upravičene lekcije, ki jih je bil deležen podešta. Taka intervencija je pomagala. Podešta je dovolil kredit za čiščenje cest. Sam poveljnik je nato po cesti ustavljal brezposelne in jih pošiljal na delo, tako da so bile ulice v nekaj dneh prekidane. Pri tem so številni brezposelni le nekaj zaslužili.

Ob takih razmerah na naši občini se nam nehotne vriva vprašanje, kam vendar gre denar, ki se steka v občinsko blagajno, da ga še za najnujnejše potrebe manjka. Dohodki občine gotovo niso majhni, saj ji je priključeno malone celo okrožje, ki je bilo prej razdeljeno v štiri samostojne občine. Poleg tega pa občina prejema od rudniške uprave redno letno dotacijo, ki presega 50.000 lir. Občinska uprava kljub povečanemu območju in dohodkom zaposluje manj uradništva kot nekoč, katerih plače so tudi manjše kot svoječasno; torej kam gre denar? Nekoč je občina z veliko manjšimi dohodki pridno delala, podpirala potrebne in stalno zaposlovala precej delavcev, poleg ostalega pa vzdrževala tudi obširno realčno poslopje, kar ni bilo malo. Sedaj je je tudi to zanemarjeno in prepušče no razpadanju.

Skrajni čas je že, da se ing. Ricci umakne s tega mesta in ga prepusti sposobnejšemu. To ne uvidevajo samo domačini, ki jim je g. Ricci tudi kot ravnatelj rudnika prizadel že nešteto krivic, temveč tudi sami Italijani, med katerimi raste proti njemu odpor tako da že napovedujejo njegov padec.

Cerkvene zadeve

Idrija, februarja 1939. — Poročali smo že, da je grgarski dekan Filipič odklonil ponudeno mu mesto dekana v Idriji, češ da je prenaporno. Tedaj je bilo tudi omenjeno, da je mestno župnišče neprikladno in neudobno in da bi ga bilo treba prenoviti in opremiti po modernih stanovanjskih principih. Da ne bi bilo v bodoče radi tega zopet kakih ugovorov, je rudnik kot farni patron pričel sedaj s prenovitvenimi deli. Preuredili bodo vse prostore in postavili v župnišče tudi kopalnico, ki je do sedaj ni imelo.

V kratkem pričakujemo ponovnega razpisa mesta idrijskega dekana in z radovednostjo ugibamo, komu bo mesto podeljeno. Kakor se je sedaj zvedelo, je bilo pri prvem razpisu mesto najprej ponudeno župniku neke furlanske župnije, ki pa je ponudbo gladko odklonil, češ da ni dovolj vešč slovenskega jezika.

Medtem ko je usoda tega važnega mesta na tehtnici, opravljata naporno duhovniško službo v naši koloniji dva povsem mlada duhovnika, od katerih je eden domačin, kaplan Štefan Gnezda, iz Jeličnega vrha.

Zelo se tudi pozna, odkar je bil službi župnega organista odzvet značaj in pravice državne službe. Do 1927. leta je bil organist državni nameščeneec v stopnji rudniškega paznika. Kot zadnji je to ugodnost užival sedaj že pokojni organist in tudi v Italiji po svojih mašah znani komponist Janez Pogačnik. Po njegovi smrti je to mesto zasedel zelo zmogčen organist Uršič Tone s Kobariškega, ki pa je opravljal to službo le še kot nameščeneec župnije. Pod njegovim vodstvom se je cerkveni zbor kvaliteto visoko dvignil, čeprav je bilo precej občutno pomanjkanje zlasti moških glasov. Ko je Uršič na ukaz moral oditi in se preselil v Jugoslavijo, je mesto organista zasedel mlad domačin, ki pa je pred kratkim moral k vojakom.

Tako, da nekdanj na svoj cerkveni zbor tako ponosna Idrija sedaj nima organista in sposobnega pevovodje.

To je cerkveno petje ubilo, vse je zamrlo: nič več ni čuti ubranega slovenskega petja, ki smo ga bili vajeni in ki je nekdanj tako povzdignilo službo božjo. Kot nekako odškodnino za odvzeto državno službo organistu prispeva sedaj rudnik mesečno za organistovsko službo 200 lir.

Idrijčani v Pragi

Zlata Praga! Središče Slovanstva! Nedosežene sanje mnogih, mnogih, ki hrepene po Teki. Tudi naše misli in srca so vedno romala k Tebi, naše upanje vate je bilo brezmejno. Ali nam je omajeno danes? Čehi so nam bili vzor dela in požrtvovalnosti in taki nam bodo ostali tudi v bodočnosti. NI JIH UNIČILA BELA GORA, NE BO JIH UNIČILO MONAKOVO! ČAKALI BODO, DELALI IN DOČAKALI.

Leta 1926. smo jih obiskali. Morali smo jih videti, morali smo se učiti pri njihovem delu v delavnici sami. Vršil se je VIII. vsesokolski zlet dovolj primerne in velika prilika, da bi videli, kaj zmore narod in da bi se pri tem mnogo naučili za naše prilike.

Megleno in deževno je bilo poletno jutro, ko sem se vozil iz domačega kotla po tesni dolini reke do najbližje postaje. Vožnja ni bila prijetna. Temne misli, kako bo romanje začelo in končalo, so vrtale po možganih. Gospodje, ki so mi dali potni list, so rekli, da dobro vedo zakaj in kam potujem.

Postaja. Vlak. Joža hiti mimo mene in sikne skozi sobe: sedi in molči. Stisnil sem se v kot kupeja, sedel in molčal. Kaj se godi? Neznano dekle gre mimo in mi stisne v roke potni list. Brez besede. Gledam krog sebe. Sami vprašujoči pogledi in tišina.

Vlak se pomakne. Pogledam skozi okno. Joža maha z roko in želi v mislih srečno pot. Počasi, oprezno in kakor bi tipale po zraku, so se srečavale in zbirale besede, dokler niso ustvarile jasne slike. Mnogim so zabranili odhod, nekateri pa so celo postavili med stene, kjer so imeli priliko vaditi samo proste vaje. Položaj je bil negotov do meje.

Dočim so se daljni vrhovi kopali v soncu, je bila Baška dolina v megli in dežju. Skozi zadnjo zanjko smo srečno prešli: Čim bolj smo se bližali drugemu svetu, tembolj so se jasnilo obrazi, iskriale oči in razvozljavali jeziki.

Bohinj in Triglav v megli. Mora je skopnela iz duš, srce je močnejše bilo, lica so zažarela. Domači obrazi, slovenska beseda, slovenski kraj v svobodi. Vse je bilo nekam novo, nerazumljivo, pravljico.

Dolina Save. Pregledamo svoje borne vrste in opazujemo življenje. Vse poje, vriska, pleše, vse je v zastavah, dekleta v narodnih nošah. Primerjamo dogodke na postajah tu in tam. Ali je mogoče? Je!

Pridružili smo se Sokolom iz župe Sušak-Reka in kmalu smo se spet vo-

zili po trpljenju sorodni slovenski deželi Koroško) v tuji državi. Kako malo časa je treba od nas do tu, vmes je samo kratek žarek sonca in svobode in že je tu — Koroška! Zibelka Slovencev! Slovenski Rož, z lepimi vasicami in polji. Dolina Drave. V par urah smo bili od Soče preko Save do Drave. Gosposvetsko polje, jedro naše preteklosti, danes samo še zgodovina. V ozadju so se bliščale v soncu Visoke Ture, naša nekdanja narodna meja na severu. Vlak je drvel naprej, mi pa smo razmišljali o naši preteklosti in bodočnosti. Preko zadnje postojanke Slovencev smo se vozili. Kako daleč na jugu bo ta točka čez par let? Val germanizacije pritiska z vso težo in silo na jug, udarja na Karavanke in sili na Jadran. To smo razmišljali in se zaprlivase. Vlak osemnajstih vagonov je izgledal brez življenja kakor tovo-ren. Hiteli smo proti Čehi.

Na češkem smo. Valovit svet, polja in griči so dremali v zaspanem jutru pod temnimi oblaki, ki so se podili pod nebom. Postaje v zelenju in zastavah. Prvi bratski pozdrav, v Taboru pa slovesen sprejem. Češka je drtela v veselju ob svojem prazniku.

Praga. Sprejela nas je kot brate, ki so prišli iz robstva, da se pri nji odpočijejo. Bili smo gostje Jugoslovansko-češke lige, ki nam je preskrbela udobno bivanje.

Prostori lige so bili določeni za zbirališče, za sestanke, na katerih smo se zbirali vsak dan in prejemale navodila. Že prvi večer nam je predsednik Telovadne zveze v Trstu pod katere okriljem smo se udeležili zleta, dr. Vilfan, sporočil, da je Italija, katere državljani smo bili, odpovedala svojo udeležbo. To je pomenilo, da tudi mi ne moremo sodelovati oficijelno na zletu. Pri telovadbi itak nismo mogli nastopiti, pač pa smo želeli sodelovati pri zaključnem sprevodu. Cilj našega potovanja bi bil dosežen. Za to priliko smo imeli tudi enostavne kroje: dolge temne hlače, črn usnjen pas, belo srajco, trd ovrtnik z modro kravato (petelinček) in čepico s senčnikom, na prsih pa trak T. Z. Še isti večer smo doglali, da imamo za seboj varuhe, ki so pazili na naše korake in delo.

Predno so začele zletne slavnosti in med njimi, smo razgledovali mesto in opazovali življenje. Videli smo češko zavednost in delavnost.

Liga, katere gosti smo bili, je pripravila Slovanom iz Italije pozdravni večer. Pogostili so nas z večerjo, na to pa je bil umetniški program in družabni večer. Sodelovala je godba in sokolski pevski zbor iz Novega Sada, ki je pel tudi slovenske pesmi. Po himni so nastopili razni govorniki. Prvi je govoril dr. Mandič, ki nas je pozdravil in nas bodril naj se vztrajno borimo za svoje pravice in svobode. Odgovoril mu je dr. Vilfan, ki je razpravljaval o manjšinskem vprašanju in se zavzemal za lojalno ponašanje manjšine proti večinski državi. Govorili so še urednik Večernega Slova, Hrvatske reči in tedanji gerent mestne občine ljubljanske g. Turk.

Pri zaključni manifestaciji vsega sokolstva, pri sprevedu, člani Telovadne Zveze v Trstu nismo sodelovali iz razlogov, ki sem jih že omenil. Določili so nam zato nekako častno mesto pri spomeniku sv. Vaclava pred muzejem. Tu smo gledali ves spreved. Kot posamezniki smo pri vseh prireditvah nekako utonili v silni množici, pri sprevedu pa bi bili prišli kot celota do izraza. To je bil tudi drugi in glavni propagandni namen naše udeležbe na zletu.

Hitro, prehitro so minili dnevi našega bivanja v Pragi. Slovo je bilo težko, prav tako pa tudi od gostiteljev, ki so nam šli na roko in nam omogočili, da smo si ogledali mesto in njegove zanimivosti. Imeli smo olajšan dostop do mnogih reči, pri drugih pa vsaj znizano vstopnino. Zapustili smo Prago in češka zemlja se je nam hitro izmikala pod nogami.

Vesti iz naše Primorske so v tej številki posvečene Idrijčanom

Idrija, februarja 1939. — O težkih, da, nevdzdržnih razmerah, v katerih živi ogromna večina idrijskega prebivalstva, posebno še rudniški upokojenci in njihove družine, smo že ponovno poročali.

Toda bede še ni dovolj! Napovedujejo namreč, da bodo pokojnine ponovno znižane in da je odlok že pripravljen. Značilnost odloka pa bo menda v tem, da ne bo zadel le delavstva temveč tudi paznike, pisarniške uradnike ter sploh nižje nameščence, ki sicer v aktivni službi uživajo precejšnje ugodnosti in razmeroma prav lepe plače. S tem odlomkom bodo torej pokojnine izenačene za vse nižje nameščence, ki so z izjemami vsi Slovenci.

Da bo bolj umljivo, v kako bodo pahnjeni bodoči rudniški upokojenci pri nas naj navedemo za primer, da znaša dosedanja pokojnina rudarja mesečno 257.— lir. Aktiven rudar prejema mesečno 300 do 350 lir. Pazniki in pisarniški uradniki njihove stopnje s v aktivni službi kaj dobro plačani, prejemaajo namreč do 1000.— lir mesečno. Po pripravljenem odloku pa bodo vsi ti, ki bodo v bodoče upokojeni, prejeli mesečnih reči in piši 150.— lir! Kdo naj s tem živi, posebno še, če

Mizerne pokojnine rudarjev bodo znižane

ima družino? Pazniki bodo vsaj lahko kaj prihranili, za črne dni upokojencev, ki se jim s tem obetajo, toda kaj bodo s tem denarjem rudarji, ki že sedaj trpijo pomanjkanje? Iz navedenega bi se dalo sklepati, da ima napovedani odlok poleg pretirane štednje tudi drug namen: onemogočiti obstoj stotinam rudarskih družin, jih prisiliti, da se razkrope s trebuchom za kruhom in tako uničiti kompaktnost slovenskega prebivalstva našega mesta, ki je bilo dosedaj kljub vsem tegobam in trpljenju neporušljivo in trdno, ter polagoma tik ob meji ustvariti novo italijansko mesto, ki naj bi imelo odločilen pomen v asimilacijski politiki za vso okolico.

Pa tudi iz gospodarsko-socialnega stališča je odlok zelo črvičen. Izdelan je bil lani, torej v letu, ko je produkcija živega srebra v povojnih letih dosegla maksimum ter je bila enaka rekordni produkciji iz l. 1913., kljub sedanjemu trikrat manjšemu številu delavstva. Mali napredek v tehničnem pogledu, n. pr. vrtalni

stroji na tekoči zrak, v tej primerjavi skoro ne pride v poštev. Tudi cena živega srebra je trdna in visoka kar je povsem razumljivo pri sedanjih visoki aktivnosti oboroževalne industrije pa tudi drugih tehničnih panog, zraven tega pa ima Italija kar nekaj monopol na živo srebro in lahko diktira cene po mili volji, saj je lastnica dveh največjih rudnikov živega srebra, ker Almaden v sedanjih razmerah ne pride v poštev. Zakaj torej ta strašen pritisk na ljudi? Ne vemo drugega odgovora kot onega, ki smo ga v prednjem odstavku navedli.

Inženir Ricci, rudniški ravnatelj in predsednik evropskega trusta za živo srebro, bi za izboljšanje skrajno slabega gnotnega položaja našega rudarja na merodajnih mestih lahko marsikaj dosegel. Toda on noče! Nasprotno, trudi se pokazati čim večjo vneto za varčevanje in tlačitih zlesti še višje... S svojim nesojne naših ljudi in po delavskih hrbcialnih postopanjem je že davno omržen med delavstvom in ga idrijsko prebivalstvo v medsebojnem pogovoru sploh ne imenuje drugače, kot z ne baš laskavim nazivom "Neron", ki so mu ga dali radi njegove nesocialnosti.

Idriječan Zorko Prelovec, skladatelj in pevovodja, umrl

Ljubljana, 28. februarja 1939. — V soboto, 25. februarja je umrl v ljubljanski bolnici širem slovenske domovine znani skladatelj in pevovodja, idrijski rojak, Zorko Prelovec. Vest o njegovi smrti je globoko odjeknila v njegovem rojstnem kraju, v krogu njegovih rojakov in širini cele Slovenije.

Pokojni Zorko se je rodil 11. februarja 1887 v Idriji kot sin sodnega kancelista Franca, katerega smo pred leti položili v Ljubljani k večnemu počitku. Ljudsko šolo in realko je obiskoval v Idriji, kjer je začelo tudi njegovo plodonosno društveno in glasbeno delo. Oči so mu žarele, kadar je govoril o svojih mladih letih, posebno pa o razposajenosti in nagaživosti svoje mladostne družbe, katero je poznala vsa Idrija.

Početki njegovega dela na pevskem polju segajo v njegova dijaška leta. Ko se je 16. aprila l. 1900 ustanovila v Idriji prva dijaška organizacija "Prosvit", je bil Zorko med njenimi ustanovitelji. Še isto leto so ustanovili tudi dijaški pevski zbor, katerega pevovodja je bil naš Zorko. Zbor je sodeloval pri raznih družinskih prireditvah, posebno Delavskega bralnega društva in je bil najboljši v tedanji Idriji.

Pevski zbor DBD ga prav tako šteje med svoje prve in najboljše pevovodje. Poleg tega pa je zbiral tudi idrijske narodne pesmi, ki jih je harmoniziral in izdal l. 1908 pod okriljem DBD.

Že kot znan pevovodja je po maturi zapustil Idrijo in stopil v službo Mestne hranilnice v Ljubljani, kjer se mu je nudilo obširno polje za umetniško udejstvovanje. L. 1910 je prevzel vodstvo pevskega društva "Ljubljanski Zvon" in njegova služba je, da se je zbor razvil na tako umetniško višino. Širom Jugoslavije je priredil v dobi svojega petindvajsetletnega pevovodskega udejstvovanja nad 60 koncertov.

Kot organizator se je razmahnil tudi preko "Ljubljanskega Zvona" in po prevratu organiziral Zvezo slovenskih pevskih društev, nato pa Hubadovo župo JPZ. Bil je dolgo let njen predsednik in pevovodja.

Poleg organizatornega je bilo še važnejše njegovo skladateljsko delo, ki je začelo tudi že v Idriji. Arhiv DBD je bil za to najboljši dokaz. Nešteto skladb je bilo še v rokopisu, med njimi tudi "Lepa Vida", katere odlomek je pel LZ pod njegovo taktirko l. 1936. ob petindvajsetletnici njegovega delovanja. Skladal je za ljudstvo, kakor je sam večkrat dejal. Trenutno ni mogoče ugotoviti število njegovih skladb in pesmi, je pa ogromno, saj je, bil izredno priden tudi zadnja leta, ko se je bolezen že pojavljala. Zasluga njegovih skladb je, da so postale narodova last, da so ponarodele in to je

mi. Na vsaki postaji prisrčen sprejem in slovo in že smo zdrknili spet vase in onemeli. Vozili smo se preko tujega klina, ki loči bratska naroda in kmalu dospeli v Jugoslavijo, v Maribor in par ur zatem v slovensko središče.

Kako je bilo tedaj doma. Nihče ni vedel. Onim, ki so se vračali z železnice, so pobrali vse spomine iz Prage in jim odvzeli potne liste. Jaz sem jo pa mahnil peš preko hribov in pripel srečno domov.

Čez 14 dni se je vršil zadnji javni nastop, telovadni nastop idrijskega telovadnega društva, ki je bil tudi zadnji nastop v Julijski Krajini. Telovadci so nastopili v novih krojih: belih hlačah in majcami s črnimi navišivi: znak časa in razmer. Kmalu za tem pa je oblast razpustila društvo z utemeljitvijo, da vrši protinarodno in protidržavno delo.

Izlet v Prago nam je pustil silno lepe vtise. Lepa je dežela, lepa, divna je Praga, dobri in gostoljubni so ljudje. Ko si jo enkrat doživel v rokami, tedaj si ponovno želiš k njej vsem razmahnu in v vsem razkošju, z odprtim srcem in rokami, tedaj si ponovno želiš k njej, danes morda bolj kot kdajkoli prej.

Zlata Praga, kdaj boš zopet svobodna, da nas boš spet kot brate sprejela v tvoji sredi?

L. B.

Idriječani v tuji luči

Postojnski župnik in dekan Peter Hitzinger je izdal l. 1860, nemški pisano knjigo o idrijskem rudniku. Proti koncu svojih izvajanj se dotakne tudi idrijskega prebivalstva in pravi:

"Veliko večino idrijskega prebivalstva tvorijo Slovenci. Prav tako je tudi vsa okolica čisto slovenska. Priseljeno osebje nemškega uradništva se je v večini stopilo s slovenskim življenjem. Zato je ljudski in občevalni jezik v mestu slovenski, le imena rudniških naprav in strokovni izrazi so se prilagodili nemškemu izrazu (pokvarjenke v narečju). Nemški jezik prevladuje le v krogu uradništva in izobražencev, predvsem rojenih Nemcev, sliši pa se pogosto tudi med rudarji. Toda temu je bolj vzrok ljudskošolska vzgoja na pokolenje posameznikov.

V značaju Idriječana je mnogo pobožnosti, ki se izraža ob raznih prilikah. Dobrohotnost in živahnost sta njegovi lastnosti, ki se izražata v šali, petju in godbi. Bratska družabnost in zvesto tovarišstvo so njegove svetle lastnosti, ki se ne zgubijo niti v tujini. Izredna pridenost in mravljična delavnost se zrealijo pri vsakem delu, ki ga opravljajo prebivalci rudarskega kraja. Izredna čistotiča je doma prav tako v rudniku kakor v domači hiši in se opaža tudi na obleki in drugje.

Idrijskega rudarja je treba pohvaliti, ker je za vsako delo sposoben in priročen; on ni samo kopač, pač pa tudi zidar in tesar; znajde se tako pri delu v rudniški čistilnici in pripravljalnici, kakor tudi v drobilnici rude; prav tako pa je uporaben tudi v žgalnici. Rudar ne dela samo to ker mora, temveč vloži v delo vso svojo silo in moč, zato ima povsod priliko za zaslužek. Tudi idrijske žene so pripravne za vsako žensko ročno delo. Šivajo in plečejo za domačo potrebo, oskrbujejo vrtove za sočivje in cvetice ter izdelujejo fine in debelejšje čipke. Finejšje čipke razpečavajo deloma po Kranjskem, večji del drugih pa po Istri in Hrvaškem. Letni čisti dobiček čipkarije enijo nad 15.000 florintov. Idriječanke si zato nabavljajo čisto in primerno nošo, ki je nekako v sredi med meščansko in kmetsko.

B. L.

SMRTNA KOŠA

Ljubljana, februarja 1939. — V mariborski bolnišnici je v torek dne 21. t. m. umrl po daljši in mučni bolezni naš rojak, učitelj Tone Breko.

Pred dobrimi tremi leti je prišel čez mejo, mlad, poln upanja, veselja do dela in življenja. Več časa je čakal v Ljubljani primerne mesta, kajti doma ni mogel mnogo upati nanj. Bil je sin malega kmeta in mizarja iz Ročevšča pri Oseku na Vipavskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Oseku, nakar so ga starši s pomočjo raznih dobrotnikov poslali v goriško gimnazijo. Prvotno je mislil obiskovati bogoslovje, po končani gimnaziji pa se je odločil za učiteljsko, ki ga je končal v Zadru. Po končani študijah je ostal praznih rok, vendar jih ni držal križem. Prišel se je udejstvovati v goriških prosvetnih društvih, zlasti kot pevovodja in organist, kar mu je bilo v posebno veselje. Ker ni upal na zaposlitev in ker domače razmere niso dovoljevale da bi ostal doma, se je podal čez mejo: Tu je dobil zaposlitev kot akviziter, a kmalu nato je dobil mesto organista v Slovenskih Konjicah, kamor je odšel iz Ljubljane.

Ferletičevi in Boškovičevi v Bahiji Blanki

SMRTNA KOŠA

Na Brežeu pri Divači je umrl 23. februarja po dolgem in težkem bolehanju znani posestnik Perhavec Josip. Pokojni je bil v najboljši moški dobi in zapušča poleg vdove, štiri nedoletne otroke. Pokojniku naj bo lažka kraška zemlja, preostalim pa naše sožalje.

Tržaški Slovenci v davnini

Pod tem naslovom, je avtor, ki se skriva pod psevdonimom "Adriaticus" v zadnji številki ljubljanske revije "Čas" objavil zanimivo razpravo, s katero hoče "pokazati, da so Slovenci v Trstu živeli že v davnih stoletjih, in s tem izpodbiti precej razširjeno mnenje (h kateremu se n. pr. nagiblje dr. Milko Kos v svoji "Zgodovini Slovencev"), da so se naseljevali v mesto šele morda v 18. in 19. stol. V razpravi se je takrat omejil na dokaze iz družinskih imen, in sicer v samem mestu, in ne morda v kmetski okolici. Zbral je tako veliko bolj in manj znanega materiala v zaokroženo celoto, ki bo gotovo izpolnila svoj namen. Članek navaja slovenska imena iz raznih seznamov, ki segajo od leta 1200 pa do leta 1848, ko "je nastala nova doba za Slovence, doba narodne probeje, kulturnega razmaha in politične organizacije". "Podrobna analiza imen za to dobo ne bi imela več tistega pomena, kot za davno preteklost. Trenje obeh narodnosti prehaja v nove oblike, spor se vedno bolj ostri. Začenja se sistematično delo raznarodovanja, mnogo se dela za spremembo in popačenje slovenskih primkov, dokler se to slednjič ne uza-koni. Okoli leta 1926. je v Trstu še tretjina slovenskih primkov, nad katere se je spravila birokracija, da jih izbriše s tega sveta. Toda zgodovina se ne da izbrisati".

ANTONIJA DOLES ROJ. MAŽE UMRLA

Maribor, februarja 1939. — Dne 17. februarja je umrla v Mariboru ga. Doles Antonija rojena Maže, soproga železničarja g. Dolesa. Pokojnica je bila zelo agilna delavka v našem društvenem pokretu in težko bo izpopolniti nastalo vrzel. Društvo "Nanos" izreka težko prizadeti družini globoko sožalje.

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

OSORIO 5025 (Paternal) — Buenos Aires

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBIŠČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljše postrežbo v vseh ozirih.

CENE ZMERNE

TINOGASTA 5231

Villa Devoto

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO Ženske bolezni, bolezni: maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.— Ordnamo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Ustavitev obrata na Rizzatijevi žagi v Ajdovščini

Najhujši udarec, ki more zadeti delavske družine, je gotovo brezposelnost. Če ni dela, ni zaslužka, posledica tega pa je še večja beda kot sicer. To so morale okusiti tudi številne družine, katerih reditelji so bili do pred kratkim zaposleni na veliki žagi v Ajdovščini. Žaga je last lesnega industrijalca Rizzata. Največ delavcev iz Ajdovščine je bilo zaposlenih ravno na tej žagi. Zdaj pa je Rizzato nenadno ustavil obrat, vsi delavci pa so bili istočasno odpušteni. Ljudje vse mogoče ugibajo, kaj bi utegnil biti vzrok za ustavitve tega obrata. Ustavitev je prišla nenadno, saj ni bilo prej ničesar slišati o tem, da bi žaga oziroma njen lastnik stal na slabih nogah. Razumljivo je, da se za to stvar najbolj zanimajo tisti, ki so bili odpušteni in so ostali s svojimi številnimi družinami brez zaslužka. Bog daj, da bi bilo res tako, kakor večina teh delavcev misli, namreč, da je ta ukinitve dela le začasna in da bodo v kratkem spet lahko na tej žagi kaj zaslužili.

V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU RAZDIRAJO STARI AVSTRIJSKI TORPEDOVKI

Italija je po svetovni vojni dobila tudi več avstrijskih manjših ladij, ki niso bile ravno prvostopne. Uporabiti pa jih je še kljub temu mogla v razne namene, nekatere med njimi tudi kot šolske ladje za ladijske mehaničarje italijanske vojne mornarice. Kakor vsaka stvar, so tudi te bivše avstrijske ladje sčasoma postale neuporabne. Z njimi se italijanska mornarica ni mogla več bogve kako poslužiti. Tako so pripeljali v tržaško pristanišče tudi dve bivši avstrijski torpedovki, "Liko" in "Uskoka", z namenom, da jih razdro in od njih dobe vsaj nekaj starega železa. Italijani znajo vsako stvar izkoristiti do kraja.

TRŽAČANI POSTAJAJO STRASTNI KADILCI

Tržačani so tudi strastni kadilci, in to vedno bolj, kakor kažejo številke, ki povedo, koliko so v Trstu ljudje zadnja leta pokadili. Da te številke tako hitro rastejo, je na eni strani vzrok res v tem, da vsak posamezni kadilec vedno več denarja požene v zrak, na drugi strani pa v tem, da je danes v Trstu tudi že precej več ljudi, kakakor pa jih je bilo na primer pred 4 leti. Številke kažejo, da so Tržačani pokadili leta 1935 za 49 milijonov lir, leta 1936 za 51 milijonov, leta 1937 za 53; lani pa že za celih 58 milijonov lir. Da bi Tržačani vsako leto zato pokadili več, ker da je tobak vedno boljši, je malo verjetno. Mnogo bolj verjetno pa je, da te številke zato rastejo tako hitro, ker je najbrž tobak vsako leto dražji.

Bivšega avstroogrškega častnika so radi vohunstva ustrelili

V ponedeljek zjutraj 13. marca so v trdnjavi Bravetta ustrelili bivšega avstroogrškega častnika Antona Scarpa, rojenega v Trstu. Posebno sodišče za zaščito države ga je obsodilo na smrt zaradi špionaže. Usmrtili so ga tako, kot je to v Italiji v navadi — s streljanjem v hrbet.

Bil je star 54 let in je prej stanoval v Trstu. Pred dvema letoma je bil vpoklican in je služboval v Spezziji in na Siciliji kot rezervni kapitan italijanske mornarice. Obenem z njim so bili obsojeni še štirje katehrih imena italijanski časopisi ne navajajo, in sicer dva na dosmrtno ječo, dva pa po 30 let zapora.

Nagrade za družine z mnogimi otroci so bili deležni tudi naši

Ko so zadnjič po vsej Julijski Krajini proslavljali obletnico ustanovitve fašističnega "Združenja številnih družin", so bile razdeljene tudi nagrade tistim družinam, ki so dobile v zadnjih desetih letih največ sinov. V Črnem vrhu pri Idriji sta dobili prvo nagrado 2000 lir družini Rupnik in Bolčina z 8 otroci, drugo nagrado (1000 lir) družini Grusovin in Stačul iz Gorice s 7 sinovi, tretjo nagrado (500 lir) pa družini Čibelj in Poljanec iz Idrije s 6 sinovi. V Vidmu sta dobili drugo nagrado družini Juretič in Kukovec z 8 sinovi, v puljski pokrajini prvo nagrado družina Juršič iz Umaga (1500 lir), drugo pa družina Skoko iz Banjol. Kakor se vidi, so se Slovenci in Hrvatje pri tem tekmovanju dozdaj še najbolj držali.

JUGOSLOVANSKI IZVOZ ŽIVINE V ITALIJO

Italijansko-jugoslovska posvetovanja za izvoz naše goveje živine na trg svobodnega mesta Reke in naprej v Italijo so se pred kratkim zaključila na Reki. Sklenjeno je bilo, da bo Jugoslavija lahko izvozila vsak teden v začetku po 100 goved na Reko, kasneje pa po 200. Tudi v notranjost Italije bo smelo iti sprva po 200 goved tedensko, kasneje pa se bo količina povečala na 500 glav. Vodja natega odposlanstva dr. Petrovič je dopotoval iz Reke v Beograd, da predloži sklepe posvetovanj merodajnim čimteljem v potrditev.

POKOJNINSKO-ZAVAROVANJE JUGOSLOVANSKIH ČASNIKARJEV

Uredbo o pokojninskem zavarovanju časnikarjev je odobrila vlada na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje. S to novo uredbo se popravljajo nepravilnosti, zaradi katerih časnikarji niso bili upoštevani pri splošni uvedbi zavarovanja za vse zasebne nameščence, in sicer časnikarji na vsem ozemlju naše države razen v Sloveniji in Dalmaciji. Država bo plačevala skozi 20 let vsako leto po en milijon din v državnih bonih tistim pokojninskim zavodom, ki bodo sprejeli v zavarovanje časnikarje z veljavnostjo od leta 1927.

Naše pomorske oblasti zaplenile parnik

Parnik "Colorado", v katerem se je na Sušaku vkrcalo 337 dunajskih judov, je bil v Splitu pred dvema tednoma zaplenjen od strani naših oblasti. Preiskava je ugotovila, da je bil parnik v službi neke mednarodne družbe za tihotapljenje judovskih beguncev v Palestino. V začetku tega meseca se je v splitskem pristanišču pojavil pod panamsko zastavo majhen parnik "Atrato", naložil premog in odplul v neznan smer. Tri dni se je po pojavil za njim pra tako pod panamsko zastavo parnik "Colorado". Tudi ta je naložil premog in takoj odplul. Dan

kasneje je zaplul v sušaško pristanišče in vkrcal 337 judovskih beguncev iz Avstrije. Vkrcaje je bilo izvršeno po predpisih. "Colorado" je odplul proti jugu (oblastem je bilo rečeno proti Greiji). Čez pet dni pa se je ta parnik spet prikazal v splitskem pristanišču. Pristajnim oblastem je kapitan pokazal svoje listine, po katerih bi bilo na ladji 337 potnikov. Teh pa nikjer ni bilo. Oblasti so parnik zadržale in začele zadevo preiskovati. Ugotovile so, da je "Colorado" zavlil iz Sušaka proti otoku Olibu in se tam srečal s parnikom "Atrato". Nanj je prekral vse Jude, nakar je "Atrato" krenil v neznan smer. Zaradi teh ugotovitev so naše oblasti parnik "Colorado" zaplenile, dokler se zadeva ne pojasni popolnoma. Po vseh okoliščinah sodeč gre za mednarodno tihotapsko družbo, ki je hotela skozi jugoslovska pristanišča izpeljati večje število judov v Palestino.

ŠTEVILO LETOVISČARJEV SE JE POVEČALO

Število obiskovalcev letovišč se je lani močno dvignilo. Povečalo se je število domačih kakor tudi inozemskih turistov. Tako je bilo lani domačih turistov 719.610 (leta 1937 — 634.038), tujih pa 287.391 (predlanskim 273.897). Iz Avstrije je bilo 11.298 turistov, iz Nemčije 135.972, iz CSR 39.901, iz Madžarske 20.393, iz Italije 13.477, iz Poljske 4310, iz balkanskih držav 10.801, iz Anglije 13.106, iz USA 4314, iz Francije 1805, iz Švice 4870, iz Belgije 2184, iz Holandije 2951, iz skandinavskih držav 4078, iz ostalih evropskih držav 8225 in iz držav izven Evrope 2022.

ŠE O PROFESORJU TISCHLERJU

Dne 20. februarja je predsednik Slovenske prosvetne zveze prof. dr. Tischler med dopoldanskim poukom prejel telefonsko obvestilo, naj ukine poučevanje na beljaškem zavodu. — 1. marca je nato prejel od deželnega šolskega sveta pismo sledeče vsebine: Minister za notranje in prosvetne zadeve Vam je z odlokom od 24. februarja odkazal službovanje v področju deželne šolskega sveta na Predarskem. Z današnjim dnem ste od svojega dosežanega mesta odslovljeni in Vam je naročeno, da se zaradi nastopa službe takoj javite deželni šolski svet na Predarskem in novo službeno mesto, ki se Vam bo tam imenovalo. Ernst Dlska, s. r.

KOROŠKA SLOVENSKA LISTA BOSTA TISKANA V CELOVCU

Predsednik državne tiskovne zbornice v Berlinu je odredil, da založništvo "Koroškega Slovenca" in "Mladega Korošana" odslej tiska

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venere as

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciarrelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenija, izguba spomina in šibkost. REVMAATIZEM: kila, nadua, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČNA: Kašelj, šibka pljučna. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GLEDO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

svoja lista v Celovcu. Založništvo se je odločilo, da odda oba slovenska lista v tisk tiskarni J. Leon sen. ki ima svoje podjetje v Domgasse. Dolej sta se oba lista tiskala na Dunaju v češki tiskarni Antona Machata.

PREDSEDNIK VLADE V ZAGREBU RADI HRVAŠKEGA VPRAŠANJA

Predsednik vlade Cvetković je odpotoval 2. IV. v Zagreb. Z odhodom v Zagreb je predsednik vlade g. Cvetković dovolj jasno pokazal, da bo v celoti izpeljal vso svojo napoved v pogledu reševanja hrvaškega vprašanja. S samim nastopom nove vlade je napovedal, da je v našem notranjem političnem življenju nastopil preobrat. To je pozneje še bolj jasno potrdila izjava kraljevske vlade, zatem pa govori, ki jih je imel predsednik vlade Cvetković v skupščini in vsenatu za proračunske razprave. V vseh svojih mislih je predsednik vlade poudarjal, da bo hrvaško vprašanje reševal hitro ter bo to vprašanje zgrabil z vso resnostjo. Preden je predsednik vlade začel s samim reševanjem hrvaškega vprašanja, je ustvaril predvsem potrebno razpoloženje. V ta namen je med drugimi predložil kraljevemu namestništvu v podpis ukaz, s katerim je bilo amnestiranih okoli 170.000 volilnih prestopkov. Od tega jih je bilo samo v savski banovini 50.000. Poleg tega so bile na osebna posredovanja popravljene še druge krivice, ki so jih tu in tam prizadejali posameznim uradnikom. Kakor hitro pa je sedanja vlada spravila skozi skupščino in senat proračun ter ga zakonila, se je predsednik vlade takoj lotil reševanja hrvaškega vprašanja ter je zaradi tega 2. IV. odpotoval v Zagreb. Tja ga spremljajo želje vseh rodoljubov, da bi njegovo poslanstvo uspelo ter da bi se država po vseh zablodah našega notranjepolitičnega življenja v zadnjih dvajsetih letih notranje docela uredila in utrdila. Zaradi tega vsa tukajšnja javnost nestrpno pričakuje prvih poročil iz Zagreba.

MLADINSKI KONCERT V LJUBLJANI

2. aprila doolpne ob 10.30 je bil v Frančiškanski dvorani izredno uspeh koncert slovenske mladinske pesni. Koncert so predvajale ljubljanske državne in zasebne meščanske šole. Udeležilo se ga je izredno število občinstva, med katerim smo opazili tudi najodličnejše zastopnike naših oblasti. Pevec ljubljanskih meščanskih šol so svojo nalogo imenitno opravili pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic.

ZBOROVANJE KNJIZEVNIKOV

2. aprila so se zbrali v Zagrebu zastopniki Združenja književnikov in sicer iz Beograda gg. Veljko Petrovič, Milan Vukasović, Stevan Jankovljevič, Živko Miličević in Gvido Tartaglia, iz Ljubljane od Društva slovenskih književnikov gg. Fr. Kolobar, Fr. Albrecht, J. Pahor, Mohoričeva in Krefc ter zastopniki zagrebške književniške organizacije dr. Livadič, dr. Ivo Politeo, dr. Jankovljevič in dr. Tadijanović. Spoznavali so se da ustanove Združenje avtorjev kraljevine Jugoslavije, ki bo imelo tri središča, in sicer v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, So-

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC de Falicov in DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernandez. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.

Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

glasno so sprejeli tudi pravila. Namen združenja je pravno avtorsko posredovanje, varstvo in zbiranje pozornosti, ki naj jo v javnosti uživajo književniki in nanstveni delavci. Ko bodo pravila potrjena, bo občni zbor, na katerem bo izvoljena osrednja uprava. Pod pristojnost beograjskega odseka spadajo vsa dela izdana v cirilici, pod pristojnost zagrebškega odseka hrvaška dela, pisana v latinici, a pod pristojnost ljubljanskega odseka dela, pisana v slovenščini. Vsi trije odseki so med seboj popolnoma neodvisni. Na tem sestanku so zastopniki slovenskih, hrvaških in srbskih književnikov izmenjali misli glede položaja književnikov in znanstvenih delavcev. Sestanek je potekel v popolnem razumevanju ter je poudaril potrebo, da javnost pokaže čim večje zanimanje za umetniška in znanstvena dela.

AVTOMOBILSKA IN CESTNA RAZSTAVA

Avtomobilska razstava in razstava društva za ceste sta bili 1. aprila odprti v prostorih beograjskega velešestja ob navzočnosti zastopnikov kralja, vlade, zastopnikov vseh verodostojnih ter zastopnikov gospodarskega življenja. Uvodni govor je imel predsednik velešestjske uprave M. Stanojevič, za nji mpa je avtomobilsko razstavo odprl trgovinski minister Tomić, a razstavo za ceste gradbeni minister dr. Miha Krek.

TOVARNARJI LETALSKIH DELOV IN MOTORJEV SO ZBOROVALI V BEOGRADU

Združenje tovarnarjev letalskih delov in motorjev je imelo svoje zborovanje v Beogradu. Lastniki odobno ravnatelji teh tovarn so ugotovili, da domača proizvodnja letal in letalskih delov dobro napreduje tako količinsko kakor kakovostno. Za to govore naročila iz sosednih držav, zlasti pa njihovo zanimanje za nov tip lovskega letala "Ik-3", katerega izdeluje tovarna "Ikarus". Obenem so tovarnarji sklenili udeležiti se mednarodne letalske razstave v Milanu, ki bo jeseni. V resoluciji se zavzemajo za zgraditev skladišče surovin, ki so v letalstvu neizogibno in nujno potrebne ter omogočanje večjih nabav v tujini, zlasti za predmete, ki so potrebni, da se doseže pri novih letalih čim večja brzina.

POPIS OSEB NA KOROŠKEM

Občinski uradi na Koroškem zbirajo statistične podatke o številu oskrbovanih oseb v posameznih gospodinjstvih. Na podlagi teh podatkov bodo trgovci sestavili seznam svojih odjemalcev ter določili količino masti ter surovega masla za posamezna gospodinjstva.

IZSUŠITEV MOČVIRJA IN VODOVOD

Močvirje med Bačami in Maloščanji bodo izsušili. Stroški so preračunani na 326.000 mark, od katerih je obljubila država nositi 85%. Bače, Dobje, Loče in okolica Baškega jezera dobijo vodov. Vsaka vas bo dobila skupen studenec, posamezniki pa bodo od glavnega vodovoda lahko speljali vođe v svoj dom. Strški vodovoda so preračunani na 160.000 mark. Od teh bo država nosila 65%.

ROPARSKI NAPAD V VREMAH

V Goricah pri Vremah se je dogodil na pustni torek zvečer roparski napad. Neznanca sta ob 10 zvečer prišla v hišo Novakovih, kjer stanujeta Ivan Novak, star 65 let in Marija Novakova, stara 63 let s tremi vnukinjami. Ko so vnukinje odšle na ples k Deklevovim, sta dva neznanca z maskami na obrazu potrkala na vrata. Ko je starec z nezaupanjem odprl vrata, sta ga zlikovca podrla na tla s puškinim kopitom. Ko se je starec dvignil in se pričel braniti s srpom, sta ga zločinca ranila po glavi, a ju je tudi on ranil

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

KROJAČNICA

"PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljše angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem moške in ženske obleke. — V zalogi imam vsakovrstnega blaga.

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom in rojakinjam

STANISLAV MAURIČ

DONATO ALVAREZ 2059
pol kvadre od Av. San Martin — Bs. Aires

RAZNE VESTI

Trst. — Umrli so: Merlak por. Sanež Josipina 62 let, Orbančič vd. Gortan Ksaverija 76, Stanič por. Maslo Marija 67, Stipinovič Ivan 60.

Trst. — Zadnje tedne postajajo zelo pogosti smrti slučajni in onesvestitve zaradi srčne kapi. Domnevajo, da je to vzrok spremembe vremena. Srčna kap je zadela poljedelca Vidmarja Anton, starega 76 let, iz Sv. M. Magdalene. Zaradi nenadne slabosti se je zgrudil na ulici Franc Kosovel, star 66 let. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Ringo (Kansas, USA). — V bolnišnici v Frontenacu je umrla Frančiška Mravlje stara 54 let doma iz Zale pri Idriji. Zapušča moža in tri otroke.

Divajača. — V tržaško bolnišnico so morali odpeljati 17-letnega Vidoka Josipa, ki je padel s senika in se težko ranil na glavi. Ker ima počeno lobanjo, je njegovo stanje zelo nevarno.

Trst. — Oblasti so izpustile magistratnega uradnika, ki sta bila obtožena, da sta ponarejala osebne podatke v korist nekih židov. Preiskava je dognala, da so bili podatki korigirani že pred časom in da oba uradnika nista kriva pri tej stvari.

Trst. — Ko je 17-letni Sibeljč Benedikt gledal avtogeno varenje, so se mu vnele oči in so ga morali zaradi oslepitve prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je njegovo stanje nevarno, kljub temu pa upajo, da se mu bo vid povrnil.

slovenska tovarna mozaika. Velika izbira granitnega, apnenčevega in večbarvnega mozaika. Specialno izdelovanje granitnih stopnic ter vseh v to stroko spadajočih del. Albert Gregorič. J. Pedro Varela 5233 U. T. 50 - 5383 Villa Devoto Buenos Aires zasebno J. P. Varela 5130

400 let Svete Gore

Pač malo katera slovesnost je tako razgibala sončno Goriško, kakor slovesnost, katero bo ves narod tam doma praznoval. Tudi nas zanima v veliki meri, saj je malo med nami takih, ki bi ne imeli na Sveto Goro nikakih spominov.

Zato smo se pa tudi mi zbrali na velikonočno nedeljo popoldne, da se porazgovorimo o tem, kako naj bi ta veliki dogodek tudi tu primerno proslavili.

Od Svete Gore? Če bi šlo zato, da bi o njej pripovedovala, mi ne bi tako kmalu zmanjkalo. Žulji so se že davno zacelili, ki sem jih prinesla z romanja nazaj, spomini so pa še ostali, je rekla Pepca.

I seveda. kajpada, Pepca! Prav zato gre, da nam kaj poveste. Saj kolačev gotovo že več nimate, da bi jih nam dali...

Ne vem. Še imam knjižico, pa tudi kako podobico in še kako tablico, ki na steni visi.

Povedati bi pa tudi jaz kaj vedela, je omenila "mama iz Lokve". Saj sem 11 krat romala na Sveto Goro, in čeprav kolačev nimam že nobenih več, toda spomini so pa še ostali. Pravila bi že, če bi me kdo hotel poslušati. Napisati pa ne morem. Mi ne služijo več oči za to.

In Vi, gospodična Nada! Kaj pa če bi vi malo zapisala kar bi mama pripovedovala.

I, ne vem. Teško bo kaj, ko se pa tega nikoli nisem še poskusila. Sem bila bolj dobra za prepisovanje.

Pa dajte prepisati, samo da bo kaj koristnega.

To bo prav zares nekaj lepega, če bomo nabrali nekaj zanimivih in doživljenjskih potovanj na Sveto Goro.

Iti na Sveto Goro, to je bilo meni za dobro jutro, je menila Micka iz Oseka. Saj ne bi mogla niti naštetih kolikokrat sem tekla gori. Pa rečem, da bi tudi danes preje prišla na Sveto Goro in nazaj, kot pa kaj napisala.

Saj ni tako teška stvar. Tako kot pripovedujete pač še napišite. Saj tudi pismo znate napisati domov.

Pa tisto je kaj drugega. In še tisto. O ti moj Bog, kako se človek na to pripravlja. Kako nosim skupaj tinto in peresnik in papir in koverto... potem se mi pa še vedno zdi, da moram prej napraviti to in ono in ko sem enkrat napisala prve besede, pa ne vem kaj bi naprej... potem me pa še gospodinja pokliče...

Na, pa naj bom pisateljica. In vi Tončka?

Jaz pa že komaj čakam, da bom kaj lepega čitala. Tako mislim, da kar vsi. Pa, nekje mora tudi tisti biti, ki piše.

Pepca bo. Kaj ne da boš, je menila Pavlina.

Pepca. Seveda bo. Saj je že tudi napisala in boste kmalu čitali. In Vi, Pavlina? Prava se je oglašila. Kar za pero primate, pa napišite. Bomo videli, kako vi znate.

In Coticčeva gospa, vi bi pa tudi vedeli marsikaj povedati od Svete Gore. Saj ste jo menda prav izpred hiše gledali in koliko krat nanjo rosem. Danes pa... saj me slišite.

Saj res. Mendas te volka srečali... 14 dni sem bila bolna. Komaj sem se za Velikonočo upala v cerkev.

Oprostite, gospa Vuga! Vi ste pa tista, katero bi moral najprej vprašati. Pa ste se tam v kot skrila. Vi gotovo od Svete Gore veste največ. Saj ste iz Solkana doma, če se ne motim.

Res je. Kdo bi vedel, kolikokrat sem tekla tja gori k Mariji in vsak dan sem videla Sveto Goro bogve kolikokrat.

Da, prav zares. Tako smo nadaljevali naš svetogorski razgovor. Ni vsakemu dano, da bi napisal dovršeno umetnino, toda napisati nekaj svojih spominov ni prav nič težkega. In saj bom tako preje dobil v roke jaz, da bom dal spisu primerno obliko in zato prosim vse, ne le vas, ki ste tukaj, temveč tudi druge, da bi zapisali kake romarske spomine in bodo čitatelji prav gotovo hvaležni. Kar na delo, kdor ima pogum.

Jaz bom že poskušala kaj napisati je menila Primožičeva mama, ki je tudi nekaterikrat že pomala k svetogorski Mariji. Vam bom že poslala, potem pa boste napravili, kot je vam prav. Če bo šlo v peč, ne bom nič huda.

Prav lepo. Mama, le kar napišite. Torej eno je to, da se o Sveti Gori kaj napiše.

Drugo je pa, da se na slovesnost lepo pripravimo. 17. junija bodo to slovesnost praznovali doma.

Kako jo bomo pa tukaj proslavili?

Skupaj ee bomo zbrali, pa zapeli bomo kaj lepega, je menila Milka. Tako bo moralo biti. Pa, treba bo

vse to lepo pripraviti, se je oglašil Ciril. Za petje se bomo pripravljali, z vajami.

V mesecu majniku bodo naše popoldanske pobožnosti namenjene temu. Vsi, kateri ste prijatelji pesmi, pridite vselej popoldne v majniku, da bomo imeli pevske vaje za ljudsko petje svetogorske pesmi. In tudi vsebina nagovorov bo zgodovina Svete Gore. Le pritegnite čim več ljudi, da se bomo tako kar najprimerneje pripravili. Tudi romanje, ki ga bomo napravili v Lurd na zadnjo majniško nedeljo, bo namenjeno svetogorskim slovesnostim.

Program svetogorske slavnosti bi bil v glavnem tale:

28. maja (binkoštna nedelja) shod s slovesno Lurško procesijo v Lurdu.

18. junija blagoslov svetogorske podobe, katera nas bo poslej vabila v svetišče naše službe božje.

25. junija svetogorska slovesnost na Avellanedi, kjer se bo vršila dopoldanska in popoldanska pobožnost.

Novembra meseca bomo pa ponesli svetogorsko Marijo tudi v Lujan v našem skupnem romanju.

Taka je moja misel in moj predlog.

Prav lepo, tako so vsi navzoči soglasno odobrili načrt in vsi so bili tudi edini v tem, da je treba izbrati nek odbor, ki naj vse priprave vodi.

Kmalu je bil tudi ta odbor sestavljen. Tvorijo ga: Stane Troha, Jože Suban, Pepca Furlan, Katarina Cotic in Milka Kožuh.

Torej na delo. Ne le navzoči, temveč vsi Slovenci naj se potrudijo, da bo ta slovesnost nekaj posebno lepega. Če žee ne moremo pomati na Sveto Goro, vsaj okrog podobe svetogorske Marije se lahko zberemo.

Janez Hladnik

Ste bolni?

Telefonirajte po slovensko

U. T. 22 - 4026

in takoj Vam pošljemo pomoč

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 134

Lidija ga je vprašujoče pogledala.

— Kaj neda, ti si prodajalka cvetlice?

— Da, gospod!

— Tedaj je prav! Tvoj prijatelj Gianettino ti naznanja, da bi prišla na krov "Česme". Pravi da je vse dobro in da želi, da bi bila tudi ti pri njem!

— Vse je dobro!

Lidija je skoraj zavriskala od veselja, pokleknila je, da bi se zahvalila Bogu za to milost.

— Da, še živi stari Bog, — še živi Bog, ki ne zapuša svojih otrok.

— Vse je dobro! — Koliko veselja so ji povzročile te tri besede. — Oh, kako rada bo splezala na krov in odšla h Gianettinu!

— Moja mala, najbrž ne boš mogla plezati po lestvi! — reče mornar in pogledi svojo črno brado. — Pridi, mala Benečanka, jaz te bom nesel!

Mornar pa se je zmotil. Lidija je planila in jela plezati, oprijemala se je samo z eno roko, medtem ko je v drugi roki nesla svojo obleko.

— Prokleta deklica! — je govoril mornar sam zase, ki je s poželenjem gledal za njo. — Knez Orlov bo imel s teboj mnogo posla! — Hahaha, tako si bom odnesel v Rusijo vsaj spomin iz Benetk!

Nekaj trenutkov pozneje je bila Lidija na krovu.

Deklica se je ozirala, toda Gianettina ni bilo nikjer.

— Kje je gondoliere? — je Lidija vprašala nekoga častnika.

— Spodaj v kabini, — je odgovoril častnik. — Sedaj jo has pri večerji! Pojdi, deklica, odpeljal te bom

Častnik je Lidijo zares odpeljal tja, kjer je bil Gianettino. Gianettino je ravno povečerjal. Naslonil se je v naslanjač in si prižgal cigaro.

Ko je zagledal Lidijo, je skočil. Gianettino ji je hitel naproti, vrigel je cigaro na tla, prijel Lidijo za obe roki in se bolešno zazrl v njene oči...

— Tudi ti si tukaj, moja uboga Lidija? — Tudi tebe so zvalili semkaj? — Nikar se ne prestraši — povedal ti bom nekaj strašnega!

Gianettino jo je držal za roki in ji povedal vse, kar se je zgodilo. Povedal ji je tudi kaj se je pripetilo Klarisi in da se bo boril s knezom Orlovim.

Nikakor pa ji ni povedal, s čim je grozil knez Orlov ubogi Lidiji.

Saj bo Lidija itak sama še prehitro zvedela kakšno usodo so ji namenili.

— Lidija, ne boj se! — reče Gianettino in jo potegne k sebi na zofo. — Zaupaj v mojo moč, jaz se bom boril za tvoje življenje. Če pa bova živela, lahko še vedno upava, da jo bova rešila in ji koristila na kakršenkoli način!

Lidijine oči so se napolnile s solzami, mladi gondoliere pa jo je nežno pogladil po lasih.

— Lidija, jej in pij, — reče Gianettino, — pred seboj imava še dolgo pot po morju, midva pa bova potrebovala še svoje moči!

Lidija sprva ni hotela o tem ničesar slišati, naposled pa je vendar sedla k mizi in začela jesti.

Jedla je in popila kozarček dobrega vina. Oči so se ji začele svetiti, pa je povečala njeno lepoto.

Gianettino je v skrbeh gledal to lepo mlado deklico, ki je sedela njeemu nasproti. Ko jo je tako opazoval, se mu je zazdelo, da vidi pred seboj predrasno deklico, ki so jo darovali kot žrtve bogovom.

— Lidija, — reče Gianettino z drhtečim glasom, — če bova morala umreti — ali se bojiš smrti?

— Če bi morala umreti s teboj, — je odvrnila Lidija in si pritisnila roko na svoje prsi, — bi se ne bala! Tedaj bi mi bila tudi smrt dobrodošla!

— Sicer pa, ali je smrt kaj hudega, — Življenje nam je drago, če je lejo, dnevi moje mladosti pa niso lepi, — posebno ne sedaj in že nekaj časa poprej. — Jaz morem živeti samo tam, kjer si ti!

Gianettino je prijel Lidijo z obema rokama in jo potegnil k sebi na blazino. Lidija pa je naslonila glavo na njegova prsa.

Gianettino ji je tiho dejal: — Lidija, položi glavo semkaj — na moja prsa! Na prsa svojega brata!

Lidija mu ni ničesar odgovorila, temveč zaprla oči.

Velike solze so polzele po njenem obrazu.

Oh, tako joka samo revež, ki pobira drobtine, ki padajo od bogatimove mize, — preveč, da bi mogel umreti in premalo, da bi živel! Bratovska ljubezen — to je majhna miloščina za sree, ki neskončno in vroče ljubi.

V veliki admiralski kabini so se zbrali okrog kneza Orlova vsi častniki.

Knez Orlov je zapovedal, naj pripravijo sijajno gostijo in naj ne štejejo s šampanjcem.

Veseli je pa ni vladalo samo v njegovi kabini, — tudi moštvo se je smelo danes veseliti. Razdelili so jim veliko množino rdečega vina in cigar, kuhar je imel polno dela, preden je mogel nasititi toliko dobrega lačnih želodecev.

Lov se jim je posrečil! Posrečilo se jim je to, radi česar je prišla maj-

hna ruska flota v Benetke.

Spodaj v ladji je čepela divjačina, ki so jo polovili lovci, iz ran je tekla kri in vendar niso ubogih živali zadavili, — ne, ti ljudje niso imeli toliko usmiljenja, da bi rešili uboge živali strašnega trpljenja, kakor ubije vsak lovec ranjeno košuto!

Divjačino bodo odpeljali v Rusijo, kjer jo bodo zaprli v močne kletke!

Knez Orlov je pravkar končal svojo zdravico Katarini na čast in čaše so zažvenketale. Sedaj pa je dvignil prvi krmar svojo čašo na Orlovo zdravje, poveljeval je kneza, ker se mu je posrečilo odvrniti strašno nevarnost od Rusije in od carice Katarine.

Pili so vedno bolj, šampanjec se je penil v čašah in ko so nekateri častniki vstali po tretji uri od mize, so se opotekali in bili komaj gospodar čez svoje lastne noge. Nekateri pa niso mogli priti niti do vrat, temveč so brez moči omahnil pod mizo.

Knez Orlov je ostal miren kljub vsemu veselju in razigranosti, ki sta se lotila njegovih ljudi.

Orlov je bil močan in orjaški človek, kateremu vino ni moglo škodovati.

Bilo je popoldne, solnce je že zahajalo.

Tega človeka pa ni zanimala prekrasna slika zahajajočega solnca.

— Gospoda, pojdite sedaj na krov, — je rekel knez Orlov, ko si je prižgal cigareto. — Na krovu nas čaka nekaj, kar bo dostojno zaključilo v proslavo današnjega dne!

— Vi še najbrž ne veste in vam bom sedaj povedal. — Da je ta nesrečni gondoliere eden izmed najmocnejših in najspretnjših ljudi v Benetkah — daleč naokrog ga poznajo kot izvrstnega borilca.

— Lep mladenič je, — je dejal krmar. — Radi tega bo čisto lep pri-

zor, ko bo visel na glavnem jamboru!

— Kdo ve, če se bo to zgodilo, — odvrne knez Orlov. Obljubil sem mu, da mu bom daroval življenje, njemu in prodajalki cvetja, če me v dvoboju premaga!

— Pomislite, ta beneški pes mi je rekel, da navalim na njega lahko z bodalom, on pa se bo branil samo s svojimi pestmi! Pristavil pa je, da se mi kljub temu ne bo niti posrečilo, da bi mu opraskal kožo.

— To je nezaslišano! — so kričali častniki. — Zato ga moramo kaznovati!

— Le zanesite se name, jaz ga bom že kaznoval! — odvrne Orlov. — Saj veste, da me prištevajo med najboljše borilce.

— Vemo, vemo, — je pristavil krmar, — boriti se s knezom Orlovim ni šala! Jaz sem sicer močan kakor medved, pa se ne bi nikdar drznil pričeti borbe s knezom Orlovim.

— Krmar, pojdite torej na krov in pripravite vse! — je zapovedal knez Orlov.

— Vse moštvo naj bo priča moje zmage. — je nadaljeval admiral, — za gospode častnike pripravite stole, gondolierju pa javite naj se pripravi! — Tudi jaz se bom pripravil! Vreme je lepo in toplo pa bom prišel brez srajce na krov.

Ta novost je častnike zanimala. Dvoboj na krovu!

Boril se bo sam admiral! To je bila senzacija!

Častniki so odšli iz kajute, Orlov pa je odšel v svojo garderobo, da bi se preoblekel.

113. POGlavJE

Kakor takrat, ko je vladal Neron — pozneje se je spremenil krov v pravečo areno. — Manjkalo je samo še borilcev.

Okoli glavnega jambora so bili v krogu postavljeni stoli, za njimi pa

Mladinski kotiček

ZAKAJ MI SAHNEŠ?

Zakaj mi sahnesh, nagelj rdeč?
Tako prijetno si dehtel,
ko v rosi jutra si blestel.
Ne boš cvetel nikoli več?

Ko božal te je sonca žar,
si bil kot kres ognjenozlat;
gorel je v soncu tvoj škrlat,
omamljal je sree tvoj čar.

Ko zvezde je prižgala noč
in svet objel je sinji mrak,
razlival ti si vonj sladak
kot božji blagoslov krog koč.

Zakaj mi sahnesh, nagelj — vem:
Med korenine se je skrtil
in sok življenja ti je pil
črvič ostuden dan za dnem...

Še meni pije srečno kri,
zastruplja srečno mi mladost.
Črvič požrešni je bridkost,
ki me razjeda in mori...

(Marija Brenčičeva)

VRNITEV

Mrak izteza med zidovjem
temne prste,
v noč gubijo se kostanjev
dolge vrste.

Že zapuščam razsvetljene
hiše mesta;
čez zeleno senošet se
vije cesta.

Pripihlja večerni veter
mi naproti.
Da imela jaz njegove
bi peroti!

Trudna sem — in dolga pot je
še do doma,
težek je korak — a duša
naglo roma.

Čez ravnine v sinjo daljo
misel splava:
"Ljubljena dolina moja,
bodi zdrava!"

Marsikdo misli, da je govornik,
ker je klepetać.

Ljudje cenijo čas le zato, ker hle-
pe za denarjem.

MLADINA

Kot spomladi vode vstale
bistre so iz sive skale,
je iz dima vojnih let
vzklik svobode naše cvet.

Z brati smo si dom zgradili,
skupno bomo ga branili,
da svobode zlate žar
ne ugasne nam nikdar.

K njim nas smer je rek vodila,
vez krvi nas je združila —
svoje naj bi branil vsak,
v vsem bi z bratom bil enak.

Ne zgubimo iz spomina,
da slovenska smo mladina;
državi v ponos in čast
bodi naša mlada rast!

Vsak po svoje mi služili
bomo domovini mili,
da ta domek bratov treh
velik bo v bodočih dneh!
Rezika Košir, učenka III. razr.
v Mekinjah pri Kamniku.

KU-KU

Pomlad prišla je čez gričke zelene,
sonce prijazno smehlja se z neba,
virček čez pisane trate šumlja,
mlinček in stope lesene nam žene.

Mladi pastirčki si zvonke piščali
režemo iz vrb, ki ob vodi stojé.
V pesem izlivamo mlade želje:
k soncu povzpeli bi se, ko bi znali...

Vriski veseli donijo v višave
prav do oblakov in višje: "Juhu!"

Kukavica odgovarja: ku-ku!
Pomlad je tu! se glasi čez dobrane.

"Vedeževalka boječa ti naša,
zopet zakukaj in leta naštej —
koliko jih doživimo, povej!"
razposajenček navihan jo vpraša.

Ku-ku! odjekne iz temne goščave
enkrat samo... Kdo bi mislil na smrt!
Jesen pogled je z bridkostjo zastrt —
žalostno sklonijo mlade se glave.

Le za en hip. Bolj veselo kot prej
vrisk nad poljanami je vztrepetal.
Razposajenček je zamodroval:
"Pa drugo leto še več jih naštej!"
Marija Brenčič, Podlipa
pri Vrhniki.

NAVIHANA KOVAČA

V majhni hišici sta živela dva ko-
vača. Oba sta stanovala ob glavni
cesti in bila sta pridna od zore do
mraka. Ljudje, ki so stanovali v bli-
žini, pa so bili jezni, zakaj ves dan
so morali poslušati njuno razbija-
nje. Naposled so dobri sosedje skli-
cali občinsko sejo; posvetovali so se,
kaj naj storijo, da jim ne bo treba
neprestano poslušati ropotanje in
razbijanje kovačev.

Najstarejši je povzel besedo: "Mi-
slim, da bo najbolje, če prosimo ko-
vača, da se preselita vsak v drugo
hišo; tako bomo imeli mir!"

"Tega ne bosta storila", so de-
jali vaščani.

"Nu, če obljubimo vsakemu izmed
njiju po dve sto dinarjev nagrade,
tedaj se bosta preselila," je dejal
starček, ki je poznal grabežljivost
vrlih kovačev.

Naposled so vsi odobrili ta na-
svet. Zbrali so štiri sto dinarjev in
župan se je napotil h kovačema. Ko-
vača sta ga izprva nezaupno ogledo-
vala, a ko sta slišala, da dobita za
njuno preselitev po dve sto dinar-
jev nagrade, sta se odločila, da se
tako drugi dan preselita vsak v
drugo hišo.

Še isti večer so videli vaščani, ka-
ko sta kovača pospravljala svoji de-
lavnici in se pripravljala na selitev.
A kako so se vaščani začudili, ko so
spet zaslišali drugo jutro razbijanje
iz obeh kovačnic...

Kovača sta se bila izselila, kakor
sta bila obljubila županu, a zame-
njala sta samo delavnici. In ker sta
bila oba vesela, da sta tako hitro in
lahko zaslužila dve sto dinarjev, sta
z dvojno močjo udarjala po nako-
valu, da je odmevalo po vsej vasi.

IZSELJENCI

"Oj, tam za goro,
tam čaka zlato
na nas — in veselo življenje.
Tam ni več skrbi,
vsak srečno živi;
neznana je bol in trpljenje."

So rekli tako
in se čez goro
ljudje so veselo podali.
Vrskali na glas,
zapuščali vas —
domovi so prazni ostali.

Otroci, žená
in bratje, sestré
so zrl prek gor hrepeneče:
kdaj vrne se kdo,
prinese s sebo
rumenih eekinov in sreče.

Vrnila sta dva
se trudna moža.
"Tam sreče ni!" sta govorila
in mnogo sinov
je vaših vanj beda izvabila.

Da videla spet
domači bi svet
in vas, sva nazaj se vrnila
A vaših sinov
ne bo več domov:
tujina jih je pogoltnila!"

Takrat so ljudje
sklonili glave
in neutolažitivo ihteli...
Tja preko gorá,
v deželo zlatá
si niso nikdar več želeli...

(Marija Brenčičeva)

Pravoslavni Jugoslovani v Machagayu (Chaco) bodo imeli svojo cerkev

se je razvrstilo moštvo ladje, godba
ladje je igrala vesele melodije, kakor
da bi proslavljala zmago kdo ve kak-
šne bitke, ne pa žalostni triumf, da
so ujeli slabotno žensko, poleg nje
pa še dva človeka.

Sedaj se je pojavil gondoliere —
spremljala sta ga dva mornarja.

Oblečen je bil samo do pasu, moč-
ne prsi in pleča so bila gola. Častni-
ki so z občudovanjem opazovali nje-
gova široka pleča, prekrasne in moč-
ne njegove roke, bela ramena in le-
pe črte njegovega telesa.

Poleg njega je šla Lidija.
Če je Gianettino vzbudil pri čast-
nikih občudovanje, ga je Lidija
vzbujala še mnogo bolj.

Tudi sedaj je bila izredno lepa.
Bila je razburjena, ker je vedela, da
je sedaj napočil odločilni trenutek.

Marsikateri izmed navzočih čast-
nikov bi bil z veseljem dal leto dni
življenja, če bi mogel držati to pre-
krasno deklico v svojem naročju.

Lidija je pogledala na vse strani,
potem pa je pogledala Gianettina,
za katerega se je bala.

Pokazali so ji prostor, kjer naj
počaka. Lidija je sedla kakor plaha
ptica pod glavni jambor.

Sedaj je zaigrala godba neko sve-
ščano koračnico — pojavil se je knez
Orlov.

Tudi knez Orlov je imel na sebi sa-
mo tanke hlače. Gorenji del života je
bil nag. Tudi njegovo telo je bilo
močno, mišice pravilno razvite in bi
bilo tudi lepo, če bi ne bilo v zadnjih
letih postalo nekam debelo.

V desni roki je držal knez Orlov
ostro bodalo, ki se je svetilo v žar-
kih zahajajočega solca.

Bodalo je bilo tako napravljeno,
da je mogel Orlov z njim rezati in
suniti.

O rimskem cesarju Neronu pripo-
vedujejo, da ga je mnogokrat gnala
nepremagljiva želja, da bi šel v cir-
kus in se meril po svoji moči z gla-

dijatorji. Neron je večkrat zahajal
v areno, tudi ta strahopetnež, ki je
bil slabič v pravem pomenu besede,
je prihajal napol nag, brez vsakršne-
ga oklepa in ščita.

V človeški duši se poraja véasih
kljubovanje proti vsemu zunanjemu.
Tudi človek, ki zavzema v življenju
najvišji položaj, gre v takem trenut-
ku nevarnosti hote naproti! Vladarji
gredo mnogokrat med svoj narod,
čeprav jih njihovi bližnji na kolenih
prosijo in rotijo, naj se varujejo, naj
ne gredo iz palače, ker jih med na-
rodom čaka smrt — toda zaman,
oni gredo v najbolj nevarne kraje!

Tudi Julij Cezar je šel baš takrat
v senat, ko so ga opozorili, naj ne
hodi tja, ker preži tam smrt na nje-
ga. Cezar pa je odšel in padel!

Ruski car Aleksander II. je pa-
del kot žrtev nekega nihilista. Pe-
trograjski policijski ravnatelj ga je
opozarjal in prosil, naj ostane ob
priliki neke svečanosti v inški pala-
či. Car pa ga ni ubogal. Vladar,
ki je trepetal, če je v njegovi bliž-
ini prifrftal list z drevesa in padel
na tla, ki je dal z vojaštvom zava-
rovati tristo kilometrov železniške
proge, kadar je potoval kam s svo-
jim salonskim vlakom, je sklenil, da
se bo udeležil proslave. Sedel je v
svoje sani in bomba je raztrgala
njegovó telo.

Takih primerov bi lahko navedli
na stotine, toda ne bomo storili te-
ga, ker jih naši čitalci gotovo že
davno poznajo.

Ali nista to hrepenenje in želja,
da bi preživeli nevarne trenutke, da
bi doživeli konec, zares nerešena u-
ganka človeške duše?

Mar človek ni v teh trenutkih po-
doben načnemu metulju, ki tako
dolgo leta okrog svetiljke, dokler
ne zgori?

Tudi kneza Gregorja Orlova se
je danes lotila takšna želja. Skle-
nil je, da se bo boril z gondolier-

jem, čeprav bi zadostoval samo mig
njegove roke in lepi, mladi Gianetti-
no bi brez nadaljnega višel na glav-
nem jamboru njegove ladje.

Orlov je ljubil take doživljaje.
Njegovi živeci so bili uničeni. V ino,
žganje in ljubezen do nežnega
spola so storili svoje.

Knez Orlov je živel samo senza-
cijam, ta dvoboj pa mu je obetal
mного.

Admiral je prezirljivo pogledal
svojega nasprotnika, ki je prekrizal
roki na prsih in mirno čakal.

— Benečan, pridi bližje! — je
vzkliknil knez Orlov oho! — Po-
glej to bodalo — kako ti ugaja?

— Nož je dober, admiral!
— Mislim, da je dober! — se je
Gregor Orlov surovo zasmeljal.

— Oster je kakor britev! — He, lepa
Lidija, pokloni mi samo en lasek s
tvoje glave!

Lidija je postala zbegana.
Ko pa ni takoj izpolnila njegove
želje, je Orlov pridrvel k njej in
pograbil nekaj las, ki so ji v lepih
pramenih padali na grudi. — Poteg-
nil je in jih iztrgal.

Mlada deklica je kriknila od bo-
lečine.

Gianettino je hotel planiti na
kneza Orlova, — pogled Lidijinih
oči pa ga je pomiril.

— Oh, ko bi ga mogel za vsak
las posebej ubiti! — je zamrmral
Gianettino. — Sicer pa bomo itak
videli!

Gregor Orlov se je med tem zaba-
val, da je metal Lidijine lase v zrak
in jih sekal s svojim ostrim nožem.

— Začniva torej! — je knez Or-
lov nestrpno zavpil. — Gianettino,
ali več kakšni so najini pogoji?

— Vem!
— Ti se boš boril s pestmi, jaz pa
z bodalom! — Rdeča praska v bli-
žini tvojega srca pomeni zate smrt
na večalih! Prav tako tudi Lidijino
smrt od tvoje roke!

— Admiral, če ste človek, ne go-
vorite tako glasno! — Deklica bo
slišala —

— Če pa boš ti zmagal, — je na-
daljeval knez Orlov in se ni oziral
na Gianettinovo pripombo, — bom
poklonil tebi in deklici življenje in
vaju bom nekje izkreal!

— Vse vem admiral! Strinjam se
s pogoji!

— Dobro torej, — hej godba,
zaigrajte mi nekaj vesela, — Ka-
tarinino koračnico! — Ti gondolie-
re pa začni!

Gianettino je stopil počasi nekaj
korakov nazaj.

Podlehtnice je pritisnil k telesu,
stisnjene pesti pa so bile kakor iz
jekla.

Orlov je držal svoje bodalo obr-
njeno navzdol levico pa si je priprav-
vil k obrambi.

— Naprej!
V tem trenutku je skočil mladi
gondoliere k Rusu kakor gumija-
sta žoga.

Gianettino je nameraval suniti
kneza Orlova v želodec in ga po-
dreti na tla. Vedel je, da se tudi naj-
močnejši človek zgrudi in izgubi za-
vest, če dobi krepak sunek v želodec.

Knez Orlov pa je to pričakoval.
Umaknil se je v stran.

Sedaj je Gianettinu obrnil hrbet
in navali od zadaj.

Gianettinu se je z bliskovito na-
glico vrgel na tla, ko pa je Orlov
planil nanj kakor krvoločan tiger,
je zgrabil Gianettinovo admirala za
noge in ga dvignil, tako da je ne-
kaj časa mahal v zraku, potem pa
ga je z vso silo treščil ob tla.

Orlov je nezavesten obležal.
Bodalo se mu je pri tem zarilo v
lesena tla, tako da ga ne bi mogel
niti uporabiti.

Čez nekaj hipov je Gianettino
stopil z nogo na njegov trebuh,
knez Orlov je zajčkal, ker se je bal,

da mu bo Gianettino zdrobil drob.

Vse to pa se je zgodilo tako hi-
tro, da so se gledalci komaj zavedli.

Sedaj pa so videli svojega
admirala, kako je ležal na tleh in
kako je navadni beneški gondolie-
re postavil svojo nogo na njegov
trebuh. Slišali so njegovo ječanje
in mu hite! na pomoč.

Gianettino pa jim je s pogledom
zapovedal, naj se odstranijo.

— Kdo izmed vas je tak podlež,
— zavpije Gianettino, — da se bo
postavil med dva človeka, ki se po-
šteno borita? — Storil sem, kar sem
obljubil, sedaj pa izvršite tudi vi
svojo obljubo!

— Daj, knez Orlov, povej mi, ali
sem te premagal? — Priznaš li, da
sem te nadvladal? — Ali mi prise-
žeš, da boš mene in Lidijo takoj o-
svobodil?

— Da, prisegam ti, — prisegam
ti, Gianettino, da si svoboden! —
je zajčkal knez Orlov.

— Ne, vedeti hočem, na kakšen
način se bo to zgodilo! Ti bi me
tudi lahko privezal na kakšno de-
sko in me vrgel v morje! Ali mi boš
dal kakšno ladjo? Če bi imel krmilo
in jadra bi se lahko vrnil v Benet-
ke, — seveda samo pod pogojem, če
nama daš s seboj hrane za osem dni.
Ne vem namreč kakšno vreme bo,
lahko bi se nama zgodilo, da bi na-
ju veter kam zanesel!

— Gianettino, zadovoljen sem z
vsemi tvojimi pogoji, — vzklikne
knez Orlov. — Odnehaj z nogo —
vzemi svojo prokletó nogo z moje-
ga telesa!

— Takoj bom to storil, samo pri-
sezi mi da se Lidiji ne bo ničesar
zgodilo! — reče gondoliere.

— Ničesar se ji ne bo zgodilo! —
Proketo! Zdrobil mi boš čreva!
Svoboden si, prisegam ti!

Gianettino je umaknil svojo no-
go.

(Dalje prihodnjic)